

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Nuorten isien ääni - Mitkä asiat tukevat nuorta isää?

Lillomäki, Minna

Suomalainen, Marjo

2013 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Nuorten isien ääni - Mitkä asiat tukevat nuorta isää?

Minna Lillomäki
Marjo Suomalainen
Sosiaali-alan ko, sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2013

Minna Lillomäki, Marjo Suomalainen

Nuorten isien ääni - Mitkä asiat tukevat nuorta isää?

Vuosi 2013 Sivumäärä 49+9

Opinnäytetyömme oli laadullinen tutkimus, jossa haastateltiin viittä 18-23 -vuotiaana esikoisensa saanutta isää. Työn tarkoituksena oli selvittää, mitkä asiat tukevat nuoria isiä ja millaisia kokemuksia heillä on sosiaali- ja terveysalan palveluista. Lisäksi kartoitettiin nuoren isän jaksamista ja hyvinvointia edesauttavia tekijöitä. Teimme yhteistyötä Poikien Talon ja Ensi- ja turvakotien liiton kanssa.

Tutkimuksessa käytettiin teema- ja sähköpostihaastatteluja, jotka olivat rakenteeltaan yhteneväisiä. Haastatteluista kolme toteutettiin kasvokkain teemahaastatteluina ja kaksi haastattelua toteutettiin sähköpostitse. Teemahaastattelujen alussa käytettiin keskustelun viritämiseksi toiminnallista menetelmää, isäkeskeistä verkostokarttaa. Tavoitteenamme oli, että saatujen tuloksien avulla sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset voivat kehittää omaa osaamistaan nuorten isien kohtaamisessa ja ohjaamisessa. Siten nuoret isät tulisivat paremmin huomioituiksi palveluissa ja heille tarjottaisiin oikeanlaista tukea.

Teoreettisessa osuudessa avasimme aluksi isyyden määritelmiä ja isyyteen liittyviä tutkimuksia. Käsitelimme lyhyesti myös nuoria äitejä, sillä se täydensi teoretietoa nuorista vanhemmista ja perheistä. Tutustuimme lisäksi ulkomaisiin tutkimuksiin, joita löytyi esimerkiksi englantilaisen Fatherhood Institutun ja kanadalaisen Father Involvement Research Alliancen (FIRAn) kautta. Toisena tärkeänä teoriaosuutena avasimme yhteiskunnan lapsiperheille tarjoamaa tukea, kuten vanhempainvapaajärjestelmää ja erilaisia palveluja.

Tuloksissa selkeästi tärkeimmäksi nuorten isien tuen lähteeksi nousi sosiaalinen verkosto ja erityisesti vertaistuki koettiin arvokkaaksi. Jaksamiseen ja hyvinvointiin vaikuttavina tekijöinä mainittiin useimmin oma aika, johon sisältyy muun muassa harrastukset ja ystävien kanssa oleminen. Palveluista ainoastaan neuvolakäynteihin oli osallistuttu aktiivisesti, kun taas muut lapsiperheille suunnatut vapaaehtoiset palvelut koettiin pääosin tarpeettomiksi. Neuvola sai paljon positiivista palautetta sen informatiivisuudesta ja isien huomioinnista. Muiden palveluiden kohdalla markkinointi koettiin vajavaiseksi ja esimerkiksi toiminnan sisällön avaamista kaivattiin lisää.

Saatujen tulosten avulla voidaan parantaa erilaisten isille suunnattujen palveluiden markkinointia ja siten mahdollisesti myös lisätä nuorten isien osallistumista niihin. Oikeanlaisten palvelujen tarjoamista helpottaa myös nuorten isien tarpeista kertovat tulokset. Tieto nuorten isien jaksamista ja hyvinvointia edesauttavista tekijöistä sekä tärkeimmän tuen lähteistä auttaa ammattilaisia kohtaamaan ja tukemaan heitä entistä paremmin. Tuloksia voidaan siis hyödyntää esimerkiksi niin neuvolassa kuin miestyön kentällä.

Asiasanat: Nuori isä, isyys, isyyden tukeminen, vanhemmuus, perheet, jaksaminen ja hyvinvointi, sosiaali- ja terveysalan palvelut ja kokemukset.

Minna Lillomäki, Marjo Suomalainen

The voice of young fathers - Which are the facts that support a young father?

Year	2013	Pages	49+9
------	------	-------	------

Our thesis is a qualitative study, where five fathers who had their firstborn at age of 18-23 were interviewed. The main purpose of this thesis was to find out which are the facts that support young fathers and what kind of experiences they have of social and health services. We also surveyed the matters that improve the coping and wellbeing of young fathers. Our cooperative partners were Poikien Talo and The Federation of Mother and Child Homes and Shelters.

In this study we used theme interviews and e-mail interviews, and they both had the same structure. Three of the interviews were face to face made theme interviews and two of the interviews were made by e-mail. At the beginning of the theme interviews we used activity-based method to activate conversation. The aim was that our results could help workers of social and health services develop their own skills to confront and guide young fathers. In that way young fathers would get more attention in services and they would be offered support they need.

In our theoretical part we examine the definitions and studies of fatherhood. We briefly discuss over young mothers too because it fulfills the theoretical knowledge on young parents and families. We also explore foreign studies, which were found for example from the English Fatherhood Institute and Canadian Father Involvement Research Alliance (FIRA). As the second important theoretical part we examine the support that the society offers to families, for example parental leave and different services.

According to the results the most important resource for young fathers is social network and especially peer support is valuable. The most common factor that affects coping and wellbeing is one's own time, which includes hobbies and meeting friends. Only child health center was used actively and other voluntary services to families were considered unnecessary. Child health center got a lot of positive feedback of its informative aspect and the way of taking fathers into account. The marketing of other services was insufficient and the respondents wished for better information of the content of activities.

With the results of this study the marketing of services for fathers can be improved and that may increase the participation of young fathers. The results of the needs of young fathers help to offer appropriate services. Knowledge of the factors that contribute to young fathers' coping and wellbeing helps professionals to face and support young fathers even better. The results can be used for example in child health centers. Also those who are working with men can get useful knowledge from the results.

Keywords: Young father, fatherhood, supporting, parenting, families, coping and wellbeing, social and health services and experiences.

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Nuoruudesta perhe-elämään	7
2.1	Isyyden monimuotoinen määrittely	7
2.2	Muuttuva isyys - Mitä nykyisältä odotetaan?	9
2.3	Yhteiskunnan tarjoamat etuudet isälle	10
2.4	Isät tutkimusten kohteena.....	13
2.5	Nuoret äidit	15
3	Yhteiskunnan tarjoamat tukipalvelut nuorille vanhemmille/perheille	17
3.1	Neuvolat	17
3.2	Kunnan tarjoamat palvelut.....	18
3.3	Ensi- ja turvakotien liitto Ry	19
3.4	Poikien Talo	20
3.5	Muita järjestöjä	20
4	Tietoa tutkielmasta	23
4.1	Kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttaminen.....	24
4.2	Ensi- ja turvakotien liiton isäkortit	25
4.3	Isäkeskeinen verkostokartta.....	26
5	Tulosten esittely	27
5.1	Sosiaalinen tuki	28
5.2	Jaksaminen ja hyvinvointi	29
5.3	Tuen muoto	31
5.4	Palveluihin osallistuminen	32
5.5	Huomioiduksi tuleminen	34
5.6	Parannettavaa	35
6	Yhteenveto ja johtopäätökset.....	35
6.1	Sosiaalinen verkosto luo tukea ja turvaa	37
6.2	Oma aika auttaa nuorta isää jaksamaan	38
6.3	Neuvolat tärkein yhteiskunnan tarjoama tuki	38
6.4	Isien huomiointi riittävää äitikeskeisissä palveluissa	39
6.5	Palveluista kaivataan lisää tietoa	40
6.6	Ideoita tuleviin tutkimuksiin	40
6.7	Luotettavuuden tarkastelu	41
7	Pohdinta.....	42
	Lähteet	46
	Liitteet.....	50

1 Johdanto

Viime vuosina isyys on noussut yhä enemmän vanhemmuutta käsittelevien aiheiden keskiöön. Esimerkiksi isyystutkija Jouko Huttunen, tutkija Johanna Mykkänen ja lastenpsykiatri Jari Sinkkonen ovat käsitelleet useissa teoksissaan isyyttä. Myös muualla maailmassa ilmiöön on kiinnitetty huomiota. Esimerkiksi englantilainen Fatherhood Institute ja kanadalainen Father Involvement Research Alliance (FIRA) ovat koonneet erilaisia isyyteen liittyviä tutkimuksia.

Erityisesti nuoria isiä käsitteleviä tutkimuksia on melko vähän. On kuitenkin huomioitava, että nuorten ja vanhempien isien tarpeet ja ajatukset saattavat poiketa paljonkin toisistaan. Tämän takia on tärkeää, että myös nuoret isät saavat oman äänensä kuuluviin ja sitä kautta heidät osattaisiin kohdata erilaisissa palveluissa paremmin. Ammatillaiset ovatkin kertoneet haluavansa tietoa nuorten isien ajatuksista ja tarpeista. Nuoret isät aiheena on siis paitsi todella ajankohtainen, myös hyvin tärkeä.

Tämä opinnäytetyö käsittelee nuorten isien tukemista ja jaksamista. Lisäksi tuodaan esille nuorten isien kokemuksia sosiaali- ja terveysalan palveluista. Työn tarkoituksena on antaa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille uutta tietoa, joka auttaa heitä oman työnsä kehittämisessä. Ammatillaiset voivat hyödyntää opinnäytetyön antamaa tietoa muun muassa nuorten isien kohtaamisessa sekä heille kohdennettujen palvelujen suunnittelussa ja tarjoamisessa. Tuloksia voi hyödyntää niin neuvoloissa, Poikien Talolla, Ensi- ja Turvakotien liitossa kuin muissakin tällaista tietoa tarvitsevilla palveluilla. Työ on kvalitatiivinen tutkimus, jossa aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teema- ja sähköpostihaastatteluja. Haastateltavina olivat yhteensä viisi 18-23-vuotiaana esikoisensa saanutta isää, joista kahta haastateltiin sähköpostitse. Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Ensi- ja Turvakotien liiton ja Poikien Talon kanssa.

Työn keskeisimpinä teoreettisina käsitteinä ovat isyys ja perheille suunnatut tukipalvelut. Isyys-osio pureutuu isyyden eri muotoihin, vuosien saatossa muuttuneeseen isän rooliin ja yhteiskunnan tarjoamaan tukeen. Saman osion lopussa tarkastellaan myös nuoriin äiteihin liittyviä tutkimuksia. Toisessa osiossa esitellään erilaisia lapsiperheille tai isille suunnattuja tukipalveluja, kuten neuvoloiden ja järjestöjen toimintaa. Ensi- ja turvakotien liitto sekä Poikien Talo toimivat opinnäytetyön tärkeinä yhteistyökumppaneina, joten myös niiden toimintaa avataan. Suurin osa olemassa olevista tutkimuksista käsittelee kaikenikäisiä isiä, eikä nuoria isiä ole juurikaan tutkittu erikseen. Tästä syystä teoreettisissa lähtökohdissa tarkastellaan isyyteen liittyvää teoriaa ylipäätään.

2 Nuoruudesta perhe-elämään

Nuoruus on käsite, joka vaihtelee tilanteen mukaan. Usein ajatellaan, että täyttäessään 18 vuotta ja tullessaan täysi-ikäiseksi ihminen siirtyy nuoresta aikuiseksi. Joissain tapauksissa kuitenkin vielä yli 18-vuotiaatkin lasketaan nuoriksi. Nuorisolaisissa vielä jopa alle 29-vuotiaat ovat nuoria, mutta esimerkiksi nuoreksi työnhakijaksi lasketaan alle 18-vuotiaat ja nuoreksi rikoksentehtyjäksi 15-20-vuotiaat (Nuorisolaki 2006, 2§; Oikeuslaitos. 2012; Laki nuorista työntekijöistä 1993, 1§). Dunderfelt (2011: 92) kuvaa nuoruuden ja aikuisuuden rajapintaa osuvasti todetessaan, etteivät aikuisuus ja täysi-ikäisyys ole riippuvaisia päivämääristä, vaan aikuisuus on enemmänkin prosessi, joka jatkuu koko elämän ajan.

2.1 Isyyden monimuotoinen määrittely

Isyyttä voidaan määritellä eri perustein. Lain puitteissa isäksi voidaan tulla joko avioliiton tai isyyden vahvistamisen kautta. Lapsen syntyessä avioliiton aikana tulee aviomiehestä automaattisesti lapsen isä, kun taas avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isä tulee vahvistaa joko isyyden tunnustamisen tai tuomioistuimen päätöksen kautta. (Isyys 2012.) Isyys käsitteenä ei ole niin yksiselitteinen kuin voisi luulla. Siihen liittyy moniakin seikkoja, joita on hyvä ottaa huomioon. Nykyään voidaan puhua isyyden eri variaatioista (biologinen, sosiaalinen, juridinen ja psykologinen), joihin kaikkiin liittyy vahvasti sanat ”isyys” ja ”isä”. Asiantuntijapuhe on usein hyvin ylimalkaista ja epämääräistä juuri sen pirstoutuneisuuden vuoksi. Sekä lapsi että isä voivat kokea isyyden eri tavalla ja siksi on hyvä avata laajempia käsityksiä isyydestä. (Huttunen 2001a: 57-58.)

Biologinen isyys on käsitteistä ainoa, joka on täysin yksiselitteinen. Lapsi on saanut alkunsa juuri tietyn miehen sukusolusta ja tämä geneettinen side sitoo miehen lapseen. Voi kuitenkin olla, että se on ainoa side lapseen. Tämä mies voi olla vain lapsen siittäjä, mutta mitään muuta isän asemaa hänellä ei ole. Biologista isyyttä korostetaan erityisesti arkikielen puheissa ”oma” lapsi ja ”oikea” isä ilmaisuissa. On kuitenkin perusteltua hieman väheksyä biologista yhteyttä miehen ja lapsen välillä. Jos isäkäsite vaatii mukaan suhdekäsitteen, ei pelkkä geneettinen yhteys riitä isän aseman saavuttamiseen, vaan tarvitaan aitoa kiintymystä ja vuorovaikutusta. (Huttunen 2001a: 58-60.)

Biologisen isyyden jälkeen on luontevaa siirtyä juridisen isyyden käsitteeseen. Sillä tarkoitetaan sitä, kenellä on yhteiskunnan antamia oikeuksia ja velvollisuuksia lapseen. On kolme tapaa, jolla tulla juridiseksi isäksi: avioliiton isyysolettama, adoptio tai isyyden tunnustaminen tai vahvistaminen. Kun avioliiton ja adoption tuoma juridinen isyys on täysimääräistä sellaiseenaan, isyyden tunnustaminen tuo mukanaan huoltajuus- ja elatusvelvollisuuskysymykset. Usein biologinen isä saa myös lapsen juridisen isän roolin, tai sitten hän joutuu siihen. Juridi-

seen isyyteen liittyy myös lapsen huoltajuus. Adoptiossa lapsen sukulaisuusside biologiseen perheeseensä katkeaa ja hän on laillisesti adoptioperheen lapsi. Jos esimerkiksi uusperheessä mies adoptoi uuden puolisonsa lapset, perhe muuttuu tavalliseksi ydinperheeksi. Samalla miehestä tulee sekä juridinen että sosiaalinen isä. (Huttunen 2001a: 60-62.)

Sosiaalinen isä on mies, joka asuu lapsen kanssa samassa taloudessa, jakaa arjen tämän kanssa sekä antaa vaihtelevissa määrin hoivaa ja huolenpitoa hänelle. Julkinen esiintyminen lapsen kanssa kuuluu myös sosiaaliseen isyyteen. Sosiaalisissa tilanteissa oleminen antaa miehelle muiden hyväksynnän ja ulkopuoliset tottuvat, että tämä on lapsen isä, vaikkei biologista sidettä olisikaan. Mies voi kuitenkin olla pelkästään sosiaalinen isä, jolloin voi miettiä, voiko silloin puhua isästä vai olisiko ”mieskaveri” parempi käsite. Näissä tapauksissa lapset usein kutsuvat esimerkiksi äidin uutta aviomiestä tai aviomiestä vain etunimellä. Myöskään sijaisperheen isä ei ole kuin sosiaalinen isä, vaikkakin tilanne saattaa muuttua ajan myötä. (Huttunen 2001a: 62-63.)

Neljäs isyyden käsite on psykologinen isyys. Tämä on käsitteistä vaikeimmin hahmotettavissa, koska sillä tarkoitetaan isäsuhteen kiintymykseen perustuvaa, tunnepohjaista puolta. Tämä on myös kaikkein vaikeimmin saavutettavissa oleva isyyden muoto. Tämänkaltainen isyys määrittyy pitkälti lapsen kautta. Ketä lapsi pitää isänään ja kehen lapsi on kiintynyt, ovat oleellisia asioita määriteltäessä psykologista isyyttä. Psykologinen isyys vastaa kiintymyssuhteeltaan lapsen ja äidin välistä suhdetta. (Huttunen 2001a: 64.)

Näiden isyyskäsitteiden lisäksi puhutaan erilaisista isyystyypeistä. Esimerkiksi Huttunen kuvaa isyyden kehityksen jakautumista kahteen eri tyyppiin, jotka hän nimeää ohenevaksi ja vahvistuvaksi isyydeksi. Ohenevaan isyyteen kuuluu kaksi erilaista isyyden toteutumistapaa, jotka ovat siittäjäisyys ja niukka isyys. Siittäjäisyydessä isyys on ainoastaan biologista, jolloin isä ei ole lapsen elämässä läsnä. Toinen ohenevaan isyyteen kuuluva isyystyyppi on niukka isyys. Siinä isyys on biologisen lisäksi myös juridista ja sosiaalista, mutta psykologinen isyys puuttuu. Tällaisella välinpitämättömällä isyydellä lapsen ja isän vuorovaikutussuhde jää etäiseksi. (2001b: 13-15.)

Vahvistuvaan isyyteen Huttunen nimeää hoitavan isyyden mallin, joka on muotoutunut aiemmista avustavan ja osallistuvan isän malleista. Siinä isä sitoutuu lapsen hoitoon jo varhaisvaiheessa äidin kanssa tasavertaisena vanhempana, mikä eroaa aiemmista ”apuäitiä” muistuttavista isyyden malleista. Hoitava isyys noudattaa jaettua vanhemmuutta, jossa hoivatyö on jaettu molemmille vanhemmille tasan. Näin sukupuoli ei määritä suoraan vanhempien rooleja, vaan ne syntyvät käytännön toiminnassa. (2001b: 16-17.)

2.2 Muuttuva isyys - Mitä nykyisältä odotetaan?

Yleisesti perinteinen isä ajatellaan ankarana miehenä, jonka pääasiallisena tehtävänä on elättää perheensä. Nyt perinteisen elättäjäisän tilalle on kuitenkin nostettu tehtyjen isätutkimusten ja yhteiskunnallisten keskustelujen myötä isyys, jossa isän läsnäolo ja suhde lapseen on entistä tärkeämpää (Kuronen 2003: 109). Vuoren mukaan on tarjolla kaksi erilaista isyyden toteuttamisen mallia, joista asiantuntijat ovat paljoltikin eri mieltä keskenään. Ensimmäinen malli nostaa isän tasavertaiseksi vanhemmaksi äidin kanssa, jolloin lasten hoivaaminen kuuluu isälle yhtä paljon kuin äidillekin. Toinen malli taas rohkaisee isää laajentamaan omaa toimintaansa äitiä tukevaksi ja avustavaksi vanhemmaksi, ottamatta kuitenkaan äidin paikkaa ensisijaisena hoivaajana. (2003: 53-54.) Sinkkonen puhuu elättäjäisän rinnalle tulleesta pehmoisyydestä, jossa isä osallistuu kotitöihin sekä lasten kasvatukseen ja hoitoon. Vaikka pehmoisyys sisältää paljon hyvää, on sitä kritisoitu sen antamasta mielikuvasta, että hyvän isän tulisi olla mahdollisimman paljon äidin kaltainen, ikään kuin ”kakkosäiti”. (1998: 18.) Myös Christoffer Tigerstedt (1996: 264) puhuu nykyisille suunnatuista äitiyteen kuuluvista odotuksista, jotka laittavat isät haastamaan naisten mallivaltaa. Sinkkonen (1998: 38) kuitenkin on sitä mieltä, että isän toimiminen ”kakkosäitinä” ei ole lapselle paras vaihtoehto, sillä vanhempien kilpaillessa hoivaavuudesta syntyy kahden äidin asetelma, jossa lapsi menettää isän. Enää ei siis ole yksimielistä näkemystä isyyden toteuttamisesta, joten on ymmärrettävää, että nykypäivänä miehet voivat kokea hyvän isyyden toteuttamisen haasteelliseksi ja hämmentäväksikin (Huttunen 2001b: 11-12).

Vanhemmuuden tasa-arvokeskustelut virittivät isyyttä koskevia keskusteluja, joissa lastenhoito kotona nostettiin velvollisuuden rinnalle isän oikeudeksi. Yhteiskunnallisessa keskustelussa isiin kohdistuva huomio on usein myönteistä ja rohkaisevaa (Vuori 2003: 41, 52-53). Vuori (2003: 55) kuitenkin huomauttaa, että samalla kun keskitytään isän ja lapsen suhteen parantamiseen, isän roolista jätetään silti usein pois osallistuminen kotitöihin. Tigerstedt muistuttaa, että lapsikeskeisen isyyden lisäksi on myös isäkeskeisen isyyden käsite. Siinä isien kiinnostus keskittyy itseensä ja isyys mahdollistaa heille uusia sosiaalisia rooleja. Isyys on miehelle mahdollisuus kehittyä emotionaalisten ja persoonallisten puolten osalta ja lisätä heidän itsetietoisuuttaan. Osa isistä on myös kertonut isyyden vaikuttavan positiivisesti heidän työelämäänsä. (1996: 266-267.) Tamminen (2001: 4) kuvaakin vanhemmuutta henkisenä kasvu-prosessina, joka on monelle aikuiselle elämän ilon lähde ja oman elämän syvin tarkoitus.

Tänä päivänä perhevapaajärjestelmät ja äidit tarjoavat miehille erilaisia mahdollisuuksia isyytensä toteuttamiseen. Huttunen on kuitenkin nostanut esiin tapoja, joilla tulisi vaikuttaa nykyajan isyyden kehitykseen ja vahvistamiseen. Neuvoloiden perhe- ja isyysvalmennuksissa tulisi ottaa isä huomioon tarjoamalla heille kohdennettua ohjausta ja mahdollisuus osallistua keskusteluryhmiin. Lisäksi olisi tärkeää antaa isille mahdollisuus pitää isyysvapaata heti lap-

sen synnyttyä äitiysloman rinnalla, sillä isän mukaan ottaminen jo varhaisvaiheessa mahdollistaa vanhemmuuden eriarvoisuuden ehkäisemisen. (2001b: 20.) Tämä parannus on jo toteutunut, sillä isät voivat nyt pitää vapaata heti lapsen synnyttyä. Huttusen mukaan isät tulisi ottaa paremmin huomioon myös työpaikoilla, esimerkiksi erilaisten isäohjelmien avulla. Siten vähennettäisiin isien joutumista työ- ja perhe-elämän yhdistämiseen liittyviin ristiriitoihin. (2001b: 20-21.) Viimeisenä Huttunen vielä korostaa etä-isien aseman parantamista. Etäisyyden haasteiksi hän nostaa välimatkat ja tapaamisjärjestelyt, joiden toteuttamiseen vaikuttaa myös taloudellinen tilanne. Jotta etä-isä voisi tavata lastaan välimatkoista huolimatta, on häntä tarvittaessa tuettava taloudellisesti. (2001b: 21.)

Isyys on miehelle mahdollisuus antaa eteenpäin itse lapsuudessa kokemaansa hyvää ja kitkeä pois kokemaansa pahaa (Tamminen 2001: 4). Tigerstedt on huomannut, että monet isät suhtautuvat oman isänsä isyyteen kielteisesti ja pyrkivät välttämään samanlaista isyyden toteutusta ollessaan itse isänä. Tämä eroaa äitien kertomuksista, joissa esiintyy samastumiskokemuksia, jatkuvuutta ja samankaltaisuutta heidän ja omien äitiensä välillä. (1996: 264.) Nykypäivän isät haluavat siis toteuttaa isyyttään eri tavalla kuin heidän omat isänsä. Tästä voisi ajatella, että se on omalta osaltaan vaikuttanut isyyden ja isän roolin muuttumiseen. Perinteinen perheen elättäjän ja auktoriteetin roolia edustava isä on nyt saanut väistyä ja tilalle on tullut entistä enemmän kotitöihin ja lapsen hoitoon osallistuva isä. Onko se siis nykypäivän isien oma ajatus paremmasta isyydestä, jota he haluavat toteuttaa?

Nuoren ja keksi-ikäisen isän kohtaamat haasteet saattavat poiketa toisistaan. Nuori isä saattaa vaatia lapseltaan liikaa, kun taas ”kypsä” isä voi kokea lapsensa liiankin avuttomana. Nuorelle isälle saattaa eläytyminen ja fyysinen rasitus olla helppoa, mutta ”kypsä” isä ei välttämättä enää jaksu peuhata lapsen kanssa samalla tavalla. Nuorella isällä lapsi on saattanut tulla ”väärään aikaan”, huonossa taloudellisessa tilanteessa ja ennen itsenäistymistä tai halua sitoutua. Tällöin vanhemmat tarvitsevat tukea lähiverkostolta, kuten esimerkiksi omilta vanhemmiltaan. Antamalla ymmärrystä ja tukea isyys voi mahdollistaa isän kasvun ja kypsymisen. (Sinkkonen 1998: 45.)

2.3 Yhteiskunnan tarjoamat etuudet isälle

Kun perheeseen syntyy lapsi, on isälläkin oikeuksia jäädä kotiin hoitamaan pienokaista. Mahdollisia vapaita ovat isyysvapaa, isäkuukausi, vanhempainvapaa, hoitovapaa ja osittainen hoitovapaa (Isän vapaat 2013). Mitä nämä kaikki sitten tarkoittavat? Kuinka pitkiä kyseiset vapaat ovat? Mitä ne merkitsevät perheelle? Isyysvapaaseen on tullut muutos 1.1.2013, jolloin käytöstä poistui isäkuukausi. Samalla isyysvapaan pitämisestä tuli hieman joustavampi. (Isän vapaat 2013.) Koska aineistomme henkilöt ovat tulleet isäksi pääosin ennen tuota muutosta, käsittelemme molemmat, uuden ja vanhan, isyysvapaan mallit.

Uudessa isyysvapaassa, joka tuli voimaan 1.1.2013, vapaan kesto on enintään 54 arkipäivää ja niistä päivistä voi käyttää sen verran kuin haluaa. Arkipäivillä tarkoitetaan tässä yhteydessä maanantaista lauantaihin osuvaa ajanjaksoa, lukuun ottamatta arkipäiviä. Uusi isyysvapaa on tarkoitettu perheille, joissa äitiysraha on alkanut 1.1.2013 jälkeen. Mikäli äitiysraha on alkanut vuoden 2012 puolella, maksetaan isän vapaat ja isyysraha edellisen lain mukaan. Siinäkin tapauksessa, vaikka lapsi olisi syntynyt vuoden 2013 puolella. Sama laki koskee adoptioperheitä vanhempainrahan alkamisen suhteen. Isyysrahaan ovat oikeutettuja myös rekisteröidyssä parisuhteessa elävät sukupuolesta riippumatta, mikäli toinen osapuoli adoptoi toisen lapsen/lapset. Kela maksaa isyysvapaan ajalta isyysrahaa. Isyysrahan saannin edellytyksenä on, että isä asuu samassa taloudessa lapsen äidin kanssa. Poikkeuksena kuitenkin on, jos erossa asuminen johtuu esimerkiksi työtilanteesta. Isä ei myöskään saa työskennellä tai opiskella päätoimisesti isyysvapaan aikana. Sunnuntaisin voi tehdä työtä, koska se ei ole arkipäivä. (Isyysvapaa ja isyysraha 2013.)

54 arkipäivää voi jakaa osiin siten, että enintään 18 päivää voi pitää heti lapsen syntymän jälkeen ja näin ollen voi olla kotona yhdessä äidin kanssa. Loput päivät voi pitää vanhempainrahan jälkeen, mutta myös kaikki isyysvapaapäivät voi pitää vasta vanhempainrahan jälkeen. Toki on otettava huomioon, että vapaat tulee pitää kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Adoptiolianteessa vapaat on pidettävä ennen kuin lapsen hoitoon ottamisesta on kulunut 2 vuotta. Lapsi voi olla päivähoitossa ennen isyysvapaata ja paikka säilyy vapaan ajan, mutta lapsi ei voi olla päivähoitossa vapaan aikana. Perheeseen syntyvä tai adoptoitava uusi lapsi ei estä isyysvapaiden pitämistä. (Isyysvapaa ja isyysraha 2013.)

Vanhanmallinen isyysvapaa on niille, joiden lapsesta on alettu maksamaan äitiys- tai vanhempainrahaa vuoden 2012 puolella. Tähän ei vaikuta se, vaikka lapsi olisi syntynyt vuonna 2013. Vanhanmalliseen isyysvapaaseen kuuluu 1-18 arkipäivän isyysvapaa sekä isäkuukausi. Isyysrahaan saantiin vaikuttaa samat tekijät kuin uudempaan isyysvapaaseen. Adoptioperheellä ja rekisteröidyssä parisuhteessa elävillä on myös samat oikeudet tässä mallissa kuin uudemmasakin. (Isyysvapaa ja isyysraha 2013.)

Vanhassa mallissa on siis ensin 1-18 arkipäivän isyysvapaa, jolloin voi olla kotona yhtä aikaa äidin kanssa, vaikka äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa. Vapaata ei tarvitse pitää heti lapsen synnyttyä, mutta se on pidettävä ennen kuin lapsi on 9kk:n ikäinen. Kela maksaa isälle isyysrahaa vapaan ajalta. Tämän lisäksi isä saa kokonaisen isäkuukauden. Tämän ehtona on, että käyttää vähintään 12 viimeistä arkipäivää vanhempainrahakaudesta. Eli tämän 12 arkipäivän lisäksi isä saa vielä 1-24 arkipäivää isyysrahaa. Tämä vapaa on pidettävä yhdessä jaksossa. Isäkuukauden voi myös siirtää, mutta enintään puolella vuodella. Mikäli isäkuukautta siirtää, on toisen vanhemman oltava kotona hoitamassa lasta sillä aikaa. Jos perheeseen syntyy uusi

lapsi ennen kuin isäkuukausi on pidetty ja uudesta lapsesta aletaan maksaa äitiys- tai vanhempainrahaa, ei isäkuukautta voi enää pitää. Äidille ei makseta vanhempainrahaa isäkuukauden ajalta, koska tuki menee isälle. Äiti voi kuitenkin tehdä esimerkiksi töitä tai olla palkillisella vuosilomalla isäkuukauden aikana. Kelan ei tarvitse tietää mitä äiti on päättänyt, vaan äiti sopii näistä työnantajan kanssa. (Isyysvapaa ja isyysraha 2013.)

Isyysvapaa on siis muuttunut jonkin verran vuoden 2013 alussa. Isyysvapaa on joustavampi pitää ja siinä on enemmän päiviä, joista maksetaan isyysrahaa. Isyysvapaan voi myös pitää aiempaa myöhemmin, eikä isä menetä vapaita perheen uuden lapsen myötä. Lapsen voi laittaa päivähoitoon ennen isyysvapaata, kun ennen kotihoito oli edellytys isäkuukaudelle. (Isyysvapaa ja isyysraha 2013.) Paljon on muutoksia, mutta vieläkin mallia ei pidetä täydellisenä. Vuonna 2010 Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Hyvinvointinlaitos teki ehdotuksen, jossa siirryttäisiin niin sanottuun 6+6+6 malliin. Tässä mallissa äiti voisi käyttää yhden 6 kuukauden jakson, isä yhden ja yhden vanhemmat voisivat jakaa keskenään. Tämän mallin uskotaan lisäävän koko perheen hyvinvointia. Perheiden toimeentulon uskotaan myös paranevan ja miesten vanhemmuuskokemuksien vahvistuvan. Isät voisivat viettää yhtä paljon aikaa lapsen kanssa. Tämä parantaisi naisten asemaa työelämässä ja näin ollen tasa-arvo lisääntyisi. (Salmi & Lammi-Taskula 2010.) Vielä ei kuitenkaan tämä malli ole saanut eduskunnassa tuulta purjeisiin, mutta yritys jatkuu.

Vanhempainvapaa kestää 158 arkipäivää eli reilut puoli vuotta. Tältä ajalta Kela maksaa vanhempainrahaa. Vanhempainvapaa alkaa äitiysvapaan jälkeen ja sen voi käyttää joko isä tai äiti. Toisin kuin äiti, isä ei voi työskennellä vanhempainvapaalla. Jos isä käy töissä, ei niiltä päiviltä makseta vanhempainrahaa ollenkaan. Vanhemmat voivat myös jakaa vanhempainvapaan, mutta tuolloin yhden jakson on kestettävä vähintään 12 arkipäivää ja kummallakin saa olla enintään kaksi jaksoa. Jos vanhemmat päättävät pitää osittaista vanhempainvapaata, voivat molemmat tehdä osa-aikaisesti töitä samalla ja saada osittaista vanhempainrahaa. (Vanhempainvapaa 2013.)

Työsopimuslaki määrittelee oikeuden hoitovapaaseen, joten sen myöntää työnantaja. Työnantajalle tulee ilmoittaa kaksi kuukautta ennen vapaan alkamista. Hoitovapaan voi pitää joko useammassa tai vain yhdessä osassa, riippuen työnantajasta. Vapaan tulee kuitenkin kestää vähintään yhden kuukauden kerrallaan. Vanhemmista molemmat eivät voi olla hoitovapaalla, ellei kyseessä ole osittainen hoitovapaa. Kela maksaa lastenhoidon tukea niin monelta jaksolta kuin on tarve, kunhan jaksot ovat vähintään kuukauden mittaisia. (Kotihoidotuki 2013.)

Osittaisella hoitovapaalla vanhemmat tai toinen vanhemmista tekee lyhennettyä työpäivää tai työviikkoa. Vanhemmat eivät voi kuitenkaan olla samaan aikaan vapaalla, vaikka jakaisivatkin vapaan. Osittaisella hoitovapaalla voi olla siihen asti, kunnes lapsen toinen kouluvuosi on ohi. Kela ei kuitenkaan maksa osittaista hoitorahaa kuin alle 3-vuotiaasta lapsesta. Hoitoraha ja

hoitovapaa perustuvat eri lakeihin ja sen takia tässä on ero. Osittaista hoitorahaa voi saada, vaikei jäisi varsinaiselle vapaalle ollenkaan. Riittää, että keskimääräinen viikkotyöaika on enintään 30 tuntia lapsen hoidon takia. Hoitovapaalle voi jäädä, jos on työ- tai virkasuhteessa ja ollut saman työnantajan palveluksessa vähintään kuusi kuukautta. Myös yrittäjällä on mahdollisuus hoitovapaaseen. (Kotihoidontuki 2013.)

2.4 Isät tutkimusten kohteena

Petteri Eerolan vuonna 2008 tehty pro gradu -tutkielma *Isyys liikkeessä* käsittelee isyyden muutosta ja nuorten isien kokemuksia isyydestä ja isäksi tulosta. Tutkimuksen aineisto on kerätty kahdeksan haastattelun pohjalta, joissa vastaajina ovat olleet 25-27 -vuotiaana isäksi tulleet miehet. Tutkimustulosten esittelyssä on käytetty kahta eri lähestymistapaa, narratiivista ja teemallista. Narratiivisen lähestymistavan osiossa on nostettu esiin kolme erilaista isyyden toteutumistapaa, aktiivinen, perinteinen ja murroksessa oleva isyys, joiden avulla tuloksia käsitellään myös teemallisen lähestymistavan osiossa. Tutkimuksen tuloksista ilmenee, että tärkeimpiä isyyden tuomaa muutosta kuvaavia tekijöitä ovat henkinen kasvu sekä arjen ja parisuhteen muutokset. Tällainen kasvu on merkki sitoutumisesta vanhemmuuteen ja auttaa siten isää jaksamaan arjessa. Lisäksi tutkimuksessa sivutaan esimerkiksi työ- ja perhelämän yhdistämistä ja vertaisilta saadun tuen merkitystä. (Eerola 2008: 2, 61, 97.)

Väestöliiton Perhebarometri 2006 ”Päivisin leiväntuoja, iltaisin hoiva-isä” tutkii alle 3-vuotiaiden esikoislasten isien näkemyksiä ja kokemuksia isyydestä. Tutkimuksen aineistona ovat valtakunnallinen kyselyaineisto (1223 vastattua lomaketta) ja 15 haastattelua. Vastaajina ovat alle 3-vuotiaiden esikoisten isät, jotka ovat parisuhteessa lapsen äidin kanssa. Näin ollen esimerkiksi yksinhuoltaja-, etä- ja uusperheiden isät jäävät tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Tuloksissa käsitellään isäksi tulemiseen ja elämiseen liittyviä kokemuksia sekä parisuhdetta ja työelämää. Paajasen mukaan isyyttä arvostetaan, ja sen toteuttamiseen tarvitaan sekä taloudellista että sosiaalista tukea. (Paajanen 2006: 14, 95-99.)

Myös Mesiäislehto-Soukan fenomenologinen tutkimus ”Perheenlisäys isien kokemana” käsittelee isien kokemuksia lapsen saannin yhteydessä. Tutkimukseen on haastateltu ensin 30 isää vuonna 1999, ja vuonna 2002 puolet näistä isistä haastateltiin uudestaan. Tuloksissa kerrotaan isien kokemusten lisäksi esimerkiksi perheen kohtaamisesta palveluissa, joka oli koettu äitisuuntautuneeksi. (Mesiäislehto-Soukka 2005: 5.)

Britanniassa on tehty paljon töitä nuorten isien saralla. Fatherhood Institute on julkaissut monia tutkimuksia ja projekteja sekä tuottanut materiaalia nuorten isien tueksi. Yliopistot ovat tehneet tutkimuksia, jotka on julkaistu Fatherhood Institutien nettisivuilla. Myös Kanadassa (Father Involvement Research Alliance) ja Yhdysvalloissa on tehty jonkin verran tutkimuksia

asiaan liittyen. Father Involvement Research Alliance (FIRA) on muun muassa julkaissut dokumentin nuorista isistä, jossa annetaan ääntä nuorille isille ja siitä on tehty DVD.

Talking Dads -projektin lähtökohtana oli, että nuoret isät ovat oman tilanteensa eksperttejä. Tässä tutkittiin nuorten, alle 25-vuotiaiden, isien näkemyksiä. Joukko oli monipuolinen ja se oli kerätty Brightonin ja Hoven alueilta. Projektissa työntekijät kouluttivat kolme isää tekemään tutkimushaastattelut, koska projektiin haluttiin täysi isä-näkökulma. Isät myös autoivat haastattelukysymysten laatimisessa ja valinnassa. Haastatteluun osallistui yhdeksän iältään 15-25 -vuotiasta nuorta isää, joista kaksi ei asunut samassa taloudessa lastensa kanssa. Brightonin ja Sussexin Community Knowledge Exchange rahoitti tämän projektin. Tutkijoita tuli Sussexin yliopistosta ja he työskentelivät yhteistyössä Hoven YMCA:n kanssa. (McDonnell, Seabrook, Braye, Bridgeman & Keating 2009.)

Nuoret isät ovat hyvin aliedustettuina, kun puhutaan tutkimuksista koskien nuoria vanhempia ja heidän kokemuksiaan. Media myös esittelee heidät hyvin negatiivisella sävyllä. Paljon puhutaan siitä, kuinka tärkeä isän rooli lapsen elämässä on. Kuitenkin on todella vähän tietoa siitä, mitä kaikkea isyys sisältää, esimerkiksi tunteet, haasteet ja mahdollisen tuen tarve. Koska on pelko, että isät jäävät kaikkien palveluiden ulkopuolelle, yritetään perhepolitiikkaa Britanniassa parantaa enemmän isää suojaavaan suuntaan. (McDonnell ym. 2009.)

Talking Dads -projektin aikana kävi ilmi, että suurimmalla osalla tutkimukseen osallistuneista ei ollut tarkoitus tulla isäksi. Vaikka lapsi ei ollut suunnitelmassa, nämä nuoret miehet sitoutuivat isyyteen. He olivat todella hyvin mukana, henkisesti ja fyysisesti. He myös halusivat enemmän palveluita, esimerkiksi isäryhmiä. Varhaisen ajan tukea pidettiin tärkeänä, koska uusi tilanne toi eteen uusia haasteita. Kuinka rahat riittävät ja kuinka hoitaa parisuhde kaiken tämän ohella? (McDonnell ym. 2009.)

Vuonna 2006 Father Involvement Research Alliance julkaisi väliraportin projektista, jonka lopullinen tuotos oli nuorista isistä kertova Young Fathers -DVD. Tutkimuksessa haastateltiin nuoria isejä ja äitejä, isovanhempia sekä palveluiden tuottajia. Näistä saatiin kasaan aineisto DVD-tallennetta varten. Tutkimukseen osallistui 36 nuorta isää, joista suurin osa oli tavannut ryhmissä. Isien iän keskiarvo oli 21 vuotta. Isiltä kysyttiin kokemuksia omasta isyydestään, esimerkiksi kuinka se on muuttunut, onko roolimalleja, heidän saamasta tuesta ja suhteesta lapsen äitiin. Valmiiden tulosten kuvaillaan olevan alkua ymmärrykselle nuoria isiä ja heidän sosiaalista asemaa kohtaan. (Devault 2006.)

Tutkimuksen edetessä kävi ilmi, että aina nuoret isät eivät ole psykologisesti valmiita astumaan vanhemmuuden satamaan. Suhde on usein tuore, joten on tutustuttava paitsi äitiin ja lapseen, myös itseensä. Lapsen saanti on vaikuttanut muuttamalla nuoria isiä vähemmän itse-

keskeisiksi ja monet ovat erittäin vastuullisia, varsinkin perheen elättäjinä. Varsinaisia roolimalleja ei ollut, mutta osa oli ottanut mallia eri ihmisistä, kuten omasta isästä. Yhteiselo ja vanhemmuus koettiin hankalaksi, koska äidit olivat sitä mieltä, että isät eivät osallistu tarpeeksi. Isät puolestaan kokivat paineita elättäjän roolissa, koska samalla sai kuulla kritiikkiä osallistumattomuudestaan. Äitien mielestä isät olivat liian peloissaan osallistuakseen tarpeeksi ja heidän mielestään isät toteuttivat vain velvollisuuksiaan. (Devault 2006.)

Voices of Young Fathers on yhdysvaltalainen tutkimus, jonka toteutti Urban Institute Yhdysvaltain sosiaali- ja terveystaloukselle. Yhteistyössä auttoi Michiganin Yliopisto. Tutkimukseen osallistui kahdeksan isää ikähaarukalla 19-26. Haastateltavat olivat erilaisista etnisistä taustoista. Kaikki olivat myös naimattomia ja vähätuloisia. Matalatuloisten perheiden isät, jotka eivät ole pääasiallisia lapsen huoltajia, ovat viime vuosina saaneet huomattavaa huomiota päättäjien keskuudessa Yhdysvalloissa. Vaikka elatusmaksujen toimeenpanot ovat nousseet hurjasti, moni vähätuloinen isä ei pysty rahallisesti tukemaan lastansa köyhdyttämättä itseään tai perhettään. Projektin tarkoituksena oli tuoda tietoutta siitä, kuinka nuori vähätuloinen isä kokee isyyden. Samalla haluttiin tutkia, kuinka siihen kokemukseen vaikuttaa omat perhe-
taustat. (Young & Holcomb 2007.)

Tämä kyseinen projekti tuo tarkoituksella esiin nuorten isien omaa ääntä. Projektin aikana nousi esiin muutamia avainasioita. Yleisesti miehillä tuntui olevan heikko käsitys isyydestä. Kaikki miehet kertoivat, etteivät olleet ajatelleet isyyttä kasvaessaan tai eivät ainakaan odottaneet tulevansa isäksi nuorena. Kun he saivat tietää tulevansa isäksi, ensimmäinen huoli oli, kuinka he rahallisesti tulevat pärjäämään. Lapsen ensimmäisen ikävuoden aikana vanhemmilla tuntui olevan eniten riitaa. Riitely saattoi olla niin psyykkistä kuin fyysistäkin ja usein se johtui isän kykenemättömyydestä hoitaa perheen rahallista toimeentuloa. (Young & Holcomb 2007.)

Vaikka isyyttä ei ollut suunniteltu, kaikki isät halusivat olla osana lapsen elämää. Vastaajilla oli erilaisia kokemuksia ja malleja isien läsnäolosta, mutta suurin osa oli kokenut eläneensä poissaolevan isän kanssa. Tämän kokemuksen kaikki halusivat korjata oman lapsensa kohdalla. Projekti auttoi näitä miehiä tajuamaan myös, että isyys on jatkuva oppimisen prosessi. Miehet kokivat tarvitsevansa enemmän tietoa vastuun ymmärryksestä, odotuksista ja haasteista liittyen isyyteen. (Young & Holcomb 2007.)

2.5 Nuoret äidit

Nuorista äideistä on tehty jonkin verran suomalaisia tutkimuksia. Heidän jaksamisestaan ja tukemisesta ei sen sijaan ole paljoakaan tuoretta tutkimustietoa. Aiheesta on tehty muun muassa opinnäytetöitä, pro gradu-tutkielmia ja väitöskirjoja. Tehdyissä tutkimuksissa nuoriksi

äideiksi luokiteltiin usein alle 20-vuotiaana synnyttäneet. Esimerkiksi Minna Kelhän (2009: 3) väitöskirjassa ”Vääränikäisiä äitejä? Ikä ja äitiyden yhteiskunnalliset ehdot” nuorina äiteinä käsitettiin alle 20-vuotiaana synnyttäneet, ja Hanna Särkiön (2002) pro gradu-tutkielmassa ”Tsemppiä nuori äiti!” tutkittiin alle 18-vuotiaiden äitien voimavaroja. Myös Jonna Rajamäen (2006: 46) nuorten äitien kokemuksia tutkivan Pro gradu-tutkielman haastateltaviksi rajattiin alle 20-vuotiaat äidit.

Ulkomaisissa tutkimuksissa ikäluokitukset nuoreksi äidiksi olivat melko samanlaisia. Esimerkiksi englantilaisessa teiniäitien kokemuksista, roolia ja tulevaisuuden odotuksia selvittävässä tutkimuksessa haastateltiin alle 20-vuotiaita äitejä (Seamark & Lings 2004). Myös toisessa englantilaisessa teiniäitien vanhempia käsittelevässä tutkimuksessa nuoriksi äideiksi luokiteltiin 16-20-vuotiaana synnyttäneet, kun taas samassa tutkimuksessa nuoret isät olivat keskimäärin 21-vuotiaita (Shepherd, J., Ludvigsen A., Hamilton W. 2011).

Särkiön (2002) pro gradu-tutkielmassa keskityttiin alle 18-vuotiaiden äitien voimavaroihin. Tutkimuksessa on hyödynnetty kymmenen haastattelun lisäksi muun muassa nuorten äitien kirjoittamia kirjeitä. Rajamäen tekemässä pro gradu-tutkielmassa haastateltiin kuutta alle 20-vuotiaasta äitiä. Tavoitteena oli kartoittaa nuorten äitien kokemuksia raskaudesta ja äitiydestä. (2006: 46.)

Särkiön (2002: 2, 12, 81-82, 94) tulosten mukaan nuorten äitien jaksamista edesauttoi muun muassa oma lapsi, sosiaaliset resurssit, hoitoapu, oman luonteen vahvuus, uskosta saatu voima, kotoa poistuminen ja arjenhallinta. Myös Rajamäen (2006: 75) tutkimustuloksissa arjenhallinta nousi tärkeäksi voimavaraksi. Etuuksista erityisesti isyysraha mainittiin jaksamista edesauttavana tekijänä, sillä siten isät pääsivät auttamaan äitiä lapsen hoidossa. (Särkiö 2002: 70.) Omasta lapsesta saatu voima oli kaikilla Särkiön haastateltavilla suurin voimavara ja jaksamista tukeva tekijä. Lapsen oppiminen ja kiintymys äitiä kohtaan koettiin voimauttavana. (2002: 94.)

Sekä Rajamäen (2006: 73) että Särkiön (2002: 14) tutkimustulosten mukaan äidit saivat tukea omalta äidiltään. Äidin lisäksi tukea antaviksi ihmisiksi mainittiin toinenkin vanhemmista, iso vanhemmat, ystävät ja muu sosiaalinen verkosto. (Rajamäki 2006: 73; Särkiö 2002: 14.) Särkiön (2002: 77) tutkimustulosten mukaan myös oma puoliso mainittiin tärkeänä tukena, kun taas Rajamäen (2006:75, 84) tutkimuksessa isän rooli nousi esiin tuen tai hoitoavun sijaan negatiivisissa aiheissa, kuten riidoissa. Haastateltavien mukaan taloudellinen tuki koostuu pääasiassa erilaisista etuuksista, kuten lapsilisistä ja asumistuesta, ja taloudellisiin vaikeuksiin tukea saatiin etuuksien lisäksi erityisesti sosiaalityöntekijältä. (Rajamäki 2006: 73; Särkiö 2002: 94.) Äitiyttä tukevaa tietoa nuoret äidit olivat saaneet useista eri lähteistä, muun muassa sisaruksilta, neuvolasta, Internetistä ja vauvalehdistä. (Rajamäki 2006: 73-75.) Särkiö

(2002: 73, 80) kuitenkin toteaa, että apua saatiin neuvolasta ja ensikodilta vain lapsen liittyvissä asioissa, eikä neuvolassa ollut aina aikaa keskustelulle. Tällöin apua saatiin omalta äidiltä. (Särkiö 2002: 94.)

Särkiön (2002: 82) tutkimuksessa haastatelluista puolet kaipasi lastenhoitoapua. Lisäksi verstaistuen tarve muilta nuorilta äideiltä nousi näkyväksi. Muita haastatteluissa nousseita tarpeita oli raha ja parisuhde. (Särkiö 2002: 82, 97.) Community Links kysyi tutkimuksessaan What young parents really want (2008) nuorilta vanhemmilta, mitä he halusivat heille suunnatuilta palveluilta. Myös he kaipasivat kontakteja muihin nuoriin vanhempiin sekä lastenhoitoapua. Lisäksi he tahtoivat saada tietoa erilaisista heille suunnatuista toiminnoista, lapsen kehityksestä ja käytännön asioista liittyen lapsen hoitoon. Neuvontaa kaivattiin muun muassa talousasioissa. Ammattilaisten suhtautumiseen liittyen toivottiin, että heitä kohdeltaisiin ennakkoluulottomasti ja kunnioittavasti. (What young parents really want 2008.) Rajamäki (2006: 84) kertoo oman tutkimuksensa tuloksissa, että nuoret äidit olivat kohdanneet ammattilaisilta epäilevää ja kielteistä suhtautumista, joka koettiin ahdistavana.

3 Yhteiskunnan tarjoamat tukipalvelut nuorille vanhemmille/perheille

3.1 Neuvolat

Neuvolapalvelut ovat kunnan järjestämiä palveluita raskaana oleville naisille, odottaville perheille ja alle kouluikäisille lapsille sekä heidän perheilleen. Kunnat laativat toiminnalle toimintaohjelman ja se tehdään yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös varhaiskasvatuksen, lastensuojelun, erikoissairaanhoidon sekä muun sosiaalitoimen toimijoiden kanssa. Neuvolapalveluiden toiminnasta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010, 15§). Neuvolatoimintaa ohjaa sosiaali- ja terveysministeriö. Samainen ministeriö myös valvoo toimintaa. (Neuvolat 2013.)

Terveydenhuoltolaissa (1326/2010, 15§) on säädetty, mitä neuvolapalveluihin tulisi sisältyä. Neuvolatoiminnan on seurattava sikiön tervettä kasvua ja kehitystä sekä raskaana olevan ja synnyttäneen naisen terveyttä. Toiminnan tulee edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Ensimmäisen ikävuoden aikana tehdään seuranta tutkimus keskimäärin kuukauden välein, tämän jälkeen aina vuosittain. Lapsen yksilölliset tarpeet tulee ottaa huomioon. Neuvolapalveluihin kuuluu myös lapsen suunterveydestä huolehtiminen. Vanhemmille ja perheille tarjotaan hyvinvoinnin tukea ja edistetään perheen elintapojen terveellisyyttä. Erityistuen ja tutkimusten varhainen tunnistaminen ja perheen tukeminen sekä tutkimuksiin ohjaaminen kuuluu niin ikään neuvoloissa tehtävään työhön. (Terveydenhuoltolaki 2010, 15§.)

Äitiysneuvolat ovat raskaana oleville naisille tarkoitettuja paikkoja, joiden tarkoitus on edistää sekä odottavan äidin että sikiön ja vastasyntyneen lapsen terveyttä ja hyvinvointia. Samalla tuetaan ja edistetään koko odottavan perheen hyvinvointia. Neuvola siis tukee koko perhettä ja helpottaa vanhemmuuteen valmistautumista. Ensimmäistä lastaan odottaville tulisi järjestää vanhempainryhmätoimintaa sisältävää perhevalmennusta, joka olisi toteutettu mahdollisimman monialaisesti. Äitiysneuvolat tarjoavat mahdollisuutta sikiön kromosomi- ja rakennepoikkeavuuksien seulontoihin. Saadakseen äitiysavustusta, raskaana olevan naisen tulee käydä neuvolassa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä. Käyntien tavoitteena on ehkäistä raskaudenaikaisia häiriöitä, tuoda mahdolliset häiriöt varhaisessa vaiheessa esiin ja tuoda sujuvuutta hoitoon ohjaamiseen. (Neuvola 2013.)

Lastenneuvolassa puolestaan edistetään alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. Siellä lapsen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kasvu sekä kehitys ovat seurannassa ja niitä pyritään edistämään kaikin mahdollisin keinoin. Vanhemmille tarjotaan tukea lapsilähtöiseen kasvatukseen sekä parisuhteen hoitoon. Mahdolliset erityisen tuen pyritään havaitsemaan ja niihin pyritään järjestämään tarkoituksenmukainen apu. Myös lapselle kuuluvat rokotusohjelman mukaiset rokotukset annetaan neuvolassa. (Neuvola 2013.)

Ehkäisyneuvolat, joista puhutaan nykyään paljon perhesuunnitteluneuvoloina, edistävät seksuaalineuvontaa, joka kuuluu raskauden ehkäisyneuvontaan. Neuvontaa tarjotaan pareille tai yksilöille, jotka etsivät itselleen sopivaa ehkäisymenetelmää. Jotta sopivin ehkäisymenetelmä löytyy, on käytävä haastattelussa. Siinä kartoitetaan elämäntilannetta, parisuhteen tilaa ja seksuaalikäyttäytymistä. Samalla voidaan myös havaita erilaisia vaikeuksia, kuten väkivalta- ja seksuaalikäyttäytymistä. Myös sukupuolitautilien ehkäisy on yksi tärkeä osa neuvontaa. Muita neuvontakäynneillä käytäviä asioita ovat tupakasta ja päihteistä puhuminen sekä ikää ja hedelmällisyyttä koskevat asiat. Ehkäisyneuvolapalveluita tarjoaa sekä julkinen että yksityinen sektori. (Neuvola 2013.)

3.2 Kunnan tarjoamat palvelut

Suomessa on tarjolla lapsiperheille erilaisia palveluja kunnasta riippuen. Helsingin kaupunki tarjoaa perheille esimerkiksi aamupäivätoimintaa, kuten perhekerhoja, perhevalmennusta, vauvahierontaa, vauvojen värikylpyjä, lauluaamuja ja liikuntatuokioita. Lisäksi on tarjolla perheneuvolan vauvaperhetyötä sitä tarvitseville. Vantaan kaupunki taas tarjoaa esimerkiksi asukaspuistojen ja avoimien päiväkotien palveluita, joka toiminnan ja yhdessäolon lisäksi antaa vanhemmille mahdollisuuden saada tukea ja keskustella arjesta sekä lasten kasvatuksesta ja kehityksestä. Osa toiminnoista on maksullisia ja osa maksuttomia. (Vauvaperhetyö 2013; Perheiden aamupäivätoiminta 2013; Asukaspuistot; Avoimet päiväkodit.)

Sosiaalihuoltolain mukaan kunnan on tarjottava kasvatusta ja perheneuvontaa. Sitä tarjotaan esimerkiksi silloin, jos on huolissaan lapsen kehityksestä, tunne-elämästä tai käyttäytymisestä, lapsella on ongelmia koulussa tai päivähoitossa, tarvitaan apua vanhemmuuteen tai perheellä on tai on ollut vaikeita elämäntilanteita. Neuvonta on asiantuntijan antamaa apua erilaisiin perheen ongelmiin ja kysymyksiin, sekä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. (Kasvatus- ja perheneuvonta 2012.)

Kotipalvelu on sosiaalipalvelu, jonka tarkoituksena on auttaa perhettä selviytymään arjen ja vanhemmuuden haasteista. Sitä toteutetaan yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa, ja sen järjestäminen on määrätty sosiaalihuoltolaissa kunnalle. Kotipalvelu on määräämisaikainen toiminta, joka on suunniteltua ja tavoitteellista. Perheitä autetaan lasten ja kodin hoidossa sekä arjen taitojen ja omien voimavarojen vahvistamisessa. (Kotipalvelu 2013.)

Perhekeskus muodostuu ammattilaisten ja kolmannen sektorin palveluista, joita tarjotaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä vanhemmuuden tukemiseksi. Lapsiperheille on tarjolla neuvolan, varhaiskasvatuksen ja perhetyön palveluita, kuten esimerkiksi perhevalmennusta, perhekahviloita ja vertaisryhmiä. Lainsäädännössä ei ole erillistä lakia perhekeskuksesta, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännöstä löytyy perusteita sen toimintaan. (Perhekeskus 2013.)

3.3 Ensi- ja turvakotien liitto Ry

Ensi- ja turvakotien liitto on valtakunnallinen lastensuojelujärjestö, joka on perustettu vuonna 1945. Liiton tarkoituksena on turvata lapsen oikeutta turvalliseen kehitykseen ja suotuisiin kasvuolosuhteisiin, ehkäistä perheväkivaltaa sekä tukea vanhemmuutta ja perhettä. Liiton alla toimii 29 jäsenyhdistystä, joiden ylläpitämiä ensi- ja turvakoteja on ympäri Suomea. Ensikoteja löytyy yksitoista ja turvakoteja neljätoista. Yhdistykset ylläpitävät myös päihdeongelmien hoitoon erikoistuneita ensikoteja, joita on kuusi kappaletta. (Ensi- ja Turvakotien Liitto Ry 2012.)

Vuonna 1942 ensimmäinen ensikoti avasi ovensa Helsingissä. Alkujaan ensikodit oli tarkoitettu aviottoman lapsen saaneille naisille, koska he tarvitsivat paikan jonne mennä piiloon yhteiskunnan häpeää. Nykyään tilanne on kuitenkin toisin, eikä enää puhuta au-äideistä. Perheet eivät enää tarvitse apua yksinhuoltajuuden vuoksi, vaan koska tarvitsevat vahvaa ja yksilöllistä tukea vauvaperhearkeensa. Perheellä voi esimerkiksi olla vaikeuksia arjen hallinnassa ja vauvan hoidossa. Myös vauvan ja vanhemman välisessä vuorovaikutuksessa voi olla puutteita. Joskus vanhempien nuori ikä voi aiheuttaa tuen tarvetta. Toiminnan tarkoituksena on vahvistaa vauvan ja vanhemman välistä suhdetta sekä tukea vanhempia, niin äitiä kuin isääkin, kas-

vussaan vanhemmuuteen. Joka vuosi reilut 200 perhettä aloittavat perhe-elämänsä ensikodissa. (Ensi- ja Turvakotien Liitto Ry 2012.)

Isien merkitys perheissä on suuri ja se näkyy myös ensikodeissa. Isien määrä on viime vuosien aikana kasvanut ensikodeissa. Isät jakavat vastuuta vanhemmuudesta äidin kanssa. Isän rooli on erityisen tärkeä silloin, kun äiti ei jaksa tai kykene huolehtimaan vauvasta. Ensikodeissa pyritään kehittämään isien kanssa tehtävää työtä perhettä paremmin palvelevaksi. (Ensi- ja Turvakotien Liitto Ry 2012.)

3.4 Poikien Talo

Poikien Talo on Kalliolan Nuoret ry:n käynnistämä hanke, joka tarjoaa matalan kynnyksen palveluja 10-28-vuotiaille pojille ja miehille. Hanke on nelivuotinen (2011-2014) ja sen aikana on tarkoitus kehittää pysyvä toimintamalli. Hanketta rahoittaa Raha-automaattiyhdistys. Toiminnan tarkoituksena on tukea psykososiaalista kasvua ja sukupuoli-identiteetin kehitystä, ja se on suunnattu syrjäytymisvaarassa oleville pojille ja nuorille miehille. (Poikien Talo.)

Poikien Talon matalan kynnyksen palveluihin kuuluu muun muassa yksilö- ja ryhmä tason tuki, nettityö, seksuaalikasvatus ja -neuvonta, neuvontapalvelut, verkostojen luominen ja vahvistaminen, sekä seksuaalista väkivaltaa ja kaltoinkohtelua kokeneita nuoria auttava työ. Poikien Talolla ja Helsingin Tyttöjen Talolla on lisäksi yhteinen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen rahoittama Aino & Ilmari -hanke (2011-2013), joka keskittyy tarjoamaan tukipalveluja seksuaalista väkivaltaa ja kaltoinkohtelua kokeneille nuorille ja heidän perheilleen. Poikien Talo sai myös valtakunnallisen Vuoden kasvattaja 2012 -palkinnon. (Poikien Talo.)

Poikien Talo on avoinna kolmena päivänä viikossa, jolloin on tarjolla muun muassa avointa toimintaa, SexInfo ja Pappa-Cafe alle 29-vuotiaille isille. Lisäksi on erilaisia ryhmiä ja mahdollisuus varata aika kahdenkeskeiselle keskustelulle. Poikien Talo tarjoaa ammattilaisille koulutusta ja konsultaatiota sukupuolisensitiivisestä poikatyöstä. Lisäksi heiltä on mahdollista tilata seksuaalikasvatusta. Poikien Talolla on yhteensä viisi työntekijää ja he kaikki ovat miehiä. Työntekijät ovat sosiaali- ja kasvatustalon ammattilaisia, joilla on kokemusta lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelystä. Poikien Talo sijaitsee Helsingin Vallilassa, Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskuksen tiloissa. (Poikien Talo.)

3.5 Muita järjestöjä

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on jo vuonna 1920 perustettu lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia ajava kansalaisjärjestö, joka toimii eri puolilla Suomea. Se tarjoaa lapsiperheille toimintaa ja palveluja, kuten lastenhoitoapua, perhekahviloita, kerhotoimintaa ja

vertaisryhmiä. Lisäksi se antaa vanhemmille tukea ja tietoa vanhempainnetin ja -puhelimien sekä erilaisten tietopakettien kautta. Myös erilaiset hankkeet tarjoavat vanhemmille apua ja tukea, kuten esimerkiksi Vahvuutta vanhemmuuteen -hanke (2010-2014) ja Vanhempien verkkokoulu -hanke (2010-2012). (Tietoa MLL:sta; Historia; Perheille; Käynnissä olevat hankkeet.)

Vuonna 2010 käynnistyi Mannerheimin Lastensuojeluliiton Isä-hanke, joka on saanut rahoitusta vuoteen 2013 asti. Toimintaa rahoittaa Raha-automaattiyhdistys. Isä-hankkeen toiminta on kehitystyötä sekä perheiden että ammattilaisten parissa. Perheiden kanssa toteutettava toiminta on kerhotoimintaa, isä-lapsiryhmiä, toiminnallisia kursseja, isien vertaisryhmätoimintaa ja tapahtumia. Ammattilaisten kanssa tehtävässä kehittämistyössä tarkoituksena on luoda uusia työkaluja isien kohtaamiseen yhteistyössä järjestö-, yhdistys- ja julkisen sektorin tahojen kanssa. Hankkeen tavoitteena on luoda Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisyhdistyksissä, neuvoloissa ja varuskunnissa toteutettava isä-ohjelma, joka tarjoaa isille vertaistukea, malleja ja vahvistusta vuorovaikutukseen lapsen kanssa. (Isä-hanke 2010-2013 2013; Isä-hankkeen tavoitteet 2013.)

Väestöliitto on vuonna 1941 perustettu sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijajärjestö, jonka tarkoituksena on tukea koko väestön hyvinvointia. Etenkin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi, monikulttuurisuuden vahvistaminen ja seksuaaliterveyden parantaminen ovat tärkeitä osa sen toimintaa. Väestöliitto toteuttaa tutkimustoimintaa, vaikuttamistyötä ja palvelujen tuottamista. (Väestöliitto 2013; Mitä Väestöliitto tekee? 2013.)

Väestöliiton Vanhemmuuskeskus tarjoaa vanhemmuutta tukevia palveluita ja tietoa. Tarjolla olevia palveluita ovat muun muassa neuvontavastaanotot, puhelinneuvonta, lastenhoito- ja kotiapu, nettivastaanotto ja Kysy asiantuntijalta -palvelu. Väestöliitolla on käynnissä kehittämishankkeet Perheaikaa.fi, Perheverkko, Perheystävällinen työpaikka ja Vastaamo-hanke. Osa palveluista on maksullisia ja osa maksuttomia. Palveluiden lisäksi sivuilla on tietoa vanhemmille eri elämäntilanteisiin liittyen. (Palvelut 2013; Nettipalvelut 2013; Vanhemmuus 2013.)

Vastaamo-palveluun jaetaan kuntien toimipisteissä palveluseteleitä, joilla on oikeutettu viiteen kysymykseen ja vastaukseen. Niiden avulla voidaan keskustella verkossa Väestöliiton asiantuntijan kanssa ja saada neuvoja ja tukea omaan vanhemmuuteen. Perheystävällinen työpaikka -hanke taas on suunnattu lähinnä esimiestyön tueksi. (Perheystävällinen työpaikka 2013; Vastaamo-palvelu 2013.)

Perheaikaa.fi on maaliskuussa 2012 avattu Väestöliiton palvelu, joka tarjoaa erilaisia netti-toimintoja. Tarkoituksena on tukea ja auttaa vanhempia vanhemmuudessa ja parisuhteessa. Tarjolla on vertaistukea ja asiantuntija-apua muun muassa keskustelujen, chat-ryhmien, tee-

maryhmien ja nettiluentojen muodossa. Vuoden 2012 loppupuolella oli esimerkiksi noin kuukauden mittainen Tulossa isäksi -nettiryhmä, jossa aiheena oli raskaus, parisuhde, synnytys ja kumppanissa tapahtuvat muutokset. (Nettipalvelut 2013; Ajankohtaista 2013.)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Väestöliiton lisäksi on muita lapsiperheitä tukevia järjestöjä. Parasta Lapsille ry on vuonna 1945 perustettu vapaaehtoistyöllä toimiva järjestö. Se tekee ehkäisevää lastensuojelutyötä tarjoamalla toimintaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Perhetoimintaan kuuluu esimerkiksi perheleirejä ja -ryhmiä, joilla halutaan antaa perheille yhteistä tekemistä ja edistää vanhempien jaksamista. (Parasta Lapsille ry 2013.)

Kansallinen Lastenliitto ry on lapsi- ja varhaisnuorisjärjestö, joka tarjoaa toimintaa lapsille ja nuorille eri puolilla Suomea. Järjestö on perustettu vuonna 1972, ja opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa rahallisesti sen toimintaa. Tarjoamalla esimerkiksi kerhoja, leirejä ja retkiä tuetaan vanhemmuutta, edistetään osallisuutta ja luodaan elämyksiä. Esimerkiksi musiikkileikkikoulu tarjoaa mahdollisuuden lapsen ja vanhemman yhteisöön ja vertaisten tapaamiseen. Se onkin paitsi mukava yhteinen harrastus, myös perheiden hyvinvointia edistävä kohtaamispaikka. Toiminta on maksullista. (Kansallinen Lastenliitto ry 2013.) Myös seurakunnat tarjoavat erilaisia palveluja ja toimintoja lapsiperheille. Toimintaan kuuluu esimerkiksi perhekerhoja ja -leirejä, sekä musiikkileikkikoulu eli ”muskari”. Lisäksi vanhempien tueksi järjestetään perheneuvontaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko.)

Miessakit Ry on vuodesta 1995 lähtien toiminut yhdistys, joka tekee miehille suunnattua hyvinvointityötä. Yhdistyksen toiminta on jakautunut kansalaistoimintaan, ammatilliseen toimintaan ja vaikuttamistoimintaan, ja sitä avustaa Raha-automaattiyhdistys. Yksi Miessakit Ry:n hankkeista on Isyyden Tueksi -hanke, jonka tarkoituksena on tehdä nykypäivän isyys kuulluksi, näkyväksi ja osallistuvaksi. Hankkeen toiminnalla tuetaan isiä sekä kehitetään vertaistoimintaa ja isien parissa tehtävää työtä. Lisäksi on käynnissä Isänä työelämässä -projekti, jonka tarkoituksena on edistää isäystävällistä ja joustavaa työkuulttuuria sekä antaa tietoa perhe- ja työelämän yhteensovittamisesta. Se myös tavoittelee sukupuolten välistä tasa-arvoa. (Miessakit ry; Projektin esittely.)

Apua.info on vuonna 2001 perustettu nettikirjasto, joka on luotu sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden eli AVEC-verkoston yhteistyönä. Palvelua on rahoittanut sosiaali- ja terveysministeriö, Raha-automaattiyhdistys sekä mukana olevat yhteisöt. Apua.info tarjoaa esimerkiksi erilaisia valmiita aihepaketteja, yhteystietoja, lukijoiden tarinoita, AVEC-verkoston verkkopalveluja, keskusteluja, työkaluja ja välineitä, neuvontaa sekä tietoa. (Apua.info.)

4 Tietoa tutkielmasta

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on: Mitkä asiat tukevat nuorten isien isyyttä? Alakysymyksemme on: Millaisia kokemuksia nuorilla isillä on sosiaali- ja terveysalan palveluista? Nämä tutkimuskysymykset muotoiltiin kahden aineistosta nousseen yläluokan perusteella. Niiden molempien alle syntyi kolme alaluokkaa. Aineiston luokittelutapa näkyy myös alla olevasta taulukosta (kts. Taulukko 1). Haastattelut rakentuivat neljästä teemasta, joiden alle oli kerätty tarkentavia kysymyksiä. Teemoina olivat: Miltä isäksi tulo tuntui? Minkälaista tukea isä olisi kaivannut/kaipaa isyyteensä? Mikä auttaa isän jaksamiseen ja hyvinvointiin? Mitkä asiat ovat tukeneet isää?

Yläluokka	Alaluokka
1 Nuorta isää tukevat asiat	1.1 Sosiaalinen tuki 1.2 Jaksaminen ja hyvinvointi 1.3 Tuen muoto
2 Nuorten isien kokemukset sosiaali- ja terveysalan palveluista	2.1 Palveluihin osallistuminen 2.2 Huomioiduksi tuleminen 2.3 Parannettavaa

Taulukko 1: Aineistosta luodut luokat

Tässä opinnäytetyössä nuorilla isillä tarkoitetaan alle 24-vuotiaana esikoislapsensa saaneita miehiä. Perusteena ikärajukselle on sekä ammattilaisilta saadut mielipiteet että aiempien nuoria vanhempia käsittelevien tutkimusten ikärajuukset. Vaikka ensi kertaa isäksi tulevien miesten keski-ikästä ei ole tarkkaa tilastotietoa, on esimerkiksi Huttunen (2001a: 41) todennut sen olevan noin 31 vuotta ainakin vielä vuonna 2001. Tähän verrattaessa alle 24-vuotiaana esikoisensa saaneet miehet lukeutuvat selkeästi nuoriksi isiksi. On kuitenkin muistettava, että ikää tärkeämpää on yksilön oma kokemus siitä, onko hän nuori isä. Tähän vaikuttaa muun muassa yhteiskunnan normit ja elämäntilanne.

Työ on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa haastateltiin viittä 18-23-vuotiaana isäksi tullutta miestä. Haastatteluista kolme toteutettiin teemahaastatteluina kasvokkain, joiden alussa käytettiin keskustelun virittämiseen toiminnallista menetelmää, isäkeskeistä verkostokarttaa. Lisäksi vastaajille annettiin ennen haastattelua luettavaksi Ensi- ja turvakotien liiton kehittämät isäkortit, jotta he olisivat hieman pohtineet omaa isyyttään etukäteen. Koska teemahaastatteluihin löytyi vain kolme vapaaehtoista, oli tarpeen saada aineistoa muulla tavalla. Lopulta kaksi viimeistä haastattelua toteutettiin sähköpostitse, joihin haastateltavia

pyydettiin vastaamaan omin sanoin ja mahdollisimman monisanaisesti. Vastausaikaa annettiin molemmille vastaajille viikko. Sähköpostihaastatteluiden pohjana käytettiin teemahaastattelun runkoa (kts. Liite 1.), jotta kaikki haastattelut vastaisivat sisällöllisesti toisiaan. Kaikki saivat myös etukäteen saman saatekirjeen, jossa kerrotaan lyhyesti tutkielman tarkoituksesta ja toteutuksesta.

Opinnäytetyön tekeminen aloitettiin syyskuussa 2012. Tutkimusluvut (kts. Liite 2 ja 3.) saatiin tammikuussa 2013, jonka jälkeen aloitettiin haastateltavien hankkiminen. Haastattelut toteutettiin helmi-maaliskuussa 2013. Haastattelutilanteessa vastaukset olivat lyhyitä ja suoria, joten oli tarpeen käyttää teemojen lisäksi ennalta mietittyjä tarkentavia tukikysymyksiä. Vaikka kaikki kasvokkain tehdyt teemahaastattelut kestivät vain 20-30 minuuttia, saatiin niistä kattavat vastaukset tutkimuskysymyksiin.

Haastateltavat löytyivät omien verkostojen, Poikien Talon ja sosiaalisen median kautta. Hakuilmoituksia laitettiin internetiin keskustelufoorumeille sekä Facebookiin. Haastattelut toteutettiin haastateltavan toiveiden mukaan joko Poikien Talolla, Tikkurilan Laurea-ammattikorkeakoulun tiloissa tai kotona. Jokaiselta haastateltavalta kerättiin perustiedot, joissa tulee ilmi haastateltavan ikä esikoisen syntyessä, esikoislapsen ikä nyt, onko yhdessä lapsen äidin kanssa, asuuko lapsen kanssa ja mikäli ei, kuinka usein lastansa tapaa. Kaikki haastateltavat olivat pääkaupunkiseudulta ja sen lähialueilta.

Teemahaastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin, ja kirjoitettu aineisto pelkistettiin. Aineistosta nousi selkeästi kaksi pääteemaa, joista muotoutui uudet tutkimuskysymykset. Uudet tutkimuskysymykset muotoiltiin, jotta nuorten isien ääni ja kokemukset saataisiin paremmin kuuluviin. Sisällön analyysissä hyödynnettiin laadulliselle tutkimukselle tyypillisiä tapoja, kuten luokittelua ja teemoittelua. Luokittelu tehtiin aineistolähtöisesti, jolloin luokat syntyivät aineiston sisällön pohjalta.

4.1 Kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttaminen

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Johtolangoiksi analyysiin ei riitä pelkät tilastolliset todennäköisyydet, sillä yksilöhaastatteluiden määrä ei tule riittämään merkittäviin tilastollisiin eroihin yksilöiden välillä. Tässä tulee vastaan voimavarojen puute, sillä yksikin haastattelu voi tuottaa jopa 30 sivua litteroitua tekstiä. Tästä syystä kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei kannata käyttää suurta yksiköiden joukkoa. Laadulliseen tutkimukseen kuuluu kaksi vaihetta, jotka käytännössä nivoutuvat toisiinsa. Seuraavassa tarkastellaan näitä vaiheita, havaintojen pelkistämistä ja arvoituksen ratkaisemista. (Alasuutari 2011: 38-39.)

Havaintojen pelkistäminen jaetaan kahteen osaan, aineiston tarkasteluun tietystä näkökulmasta ja havaintojen yhdistämiseen. Ensimmäisessä osassa kiinnitetään huomiota siihen, mikä on teoreettisen viitekehyksen kannalta olennaista ja siihen, mikä on olennaista kulloisenkin kysymyksenasettelun kannalta. Tarkoituksena on pelkistää aineistoa ”raakahavainnoiksi”, joi- ta on helpompi käsitellä. Toisessa vaiheessa havaintoja yhdistellään, jolloin saadaan pienen- nettyä havaintomäärää. Havainnot yhdistetään joko yhdeksi havainnoksi tai pienemmäksi ha- vaintojen joukoksi. Tällä pyritään tuomaan esille aineistosta esiin nousevia esimerkkejä sa- masta ilmiöstä. (Alasuutari 2011: 42.)

Arvoituksen ratkaiseminen tarkoittaa sitä, että saadaan aikaiseksi merkitystulkinta tutkitta- vasta ilmiöstä. Apuna käytetään tuotettuja johtolankoja sekä käytettävissä olevia vihjeitä. Johtolankojen tulkinnessa käytetään apuna muita tutkimuksia ja kirjallisuutta. Ratkaisun luo- tettavuuteen vaikuttaa ratkaisevasti se, kuinka paljon tutkittavaan aiheeseen liittyviä vihjeitä on käytettävissä. (Alasuutari 2011: 44-48.)

Aineistonkeruumenetelmäksi tähän työhön valikoitui puolistrukturoitu haastattelu. Tästä käy- tetään myös nimitystä teemahaastattelu, koska se etenee etukäteen valittujen teemojen mu- kaan. Näihin teemoihin on myös valittu alakysymyksiä. Teemahaastattelussa ei kuitenkaan voi esittää mitä tahansa kysymyksiä, vaan niiden on hyvä muotoutua tutkittavan aiheen tutkimus- kysymysten mukaan. Aineistonhan on tarkoitus tuoda vastauksia näihin kysymyksiin. Teema- haastattelu korostaa tulkintoja, ihmisten antamia merkityksiä asioille. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 75.) Alasuutari kuitenkin muistuttaa, että haastatteluun voi vaikuttaa monikin asia, esimerkiksi paikka ja haastattelijan oma olemus. Haastateltava saattaa myös kaunistella vas- tauksiaan, kun kysytään jotain arkaluontoista. Siksi on hyvä kiinnittää huomiota koko haastat- telutilanteeseen, eikä vain kerrottuun tietoon. (2011: 142-143.)

Sisällön analyysi on yleisimmin käytetty analyysimenetelmä laadullisessa tutkimuksessa. Vaik- ka voidaan puhua useista erilaisista analyysimenetelmistä, kaikki lähes poikkeuksetta perustu- vat sisällön analyysiin. Aineistosta saattaa nousta esille moniakkin kiinnostavia aiheita ja siksi rajaus on tärkeä osa analyysiä. On poimittava juuri tiettyyn tutkittavaan aiheeseen liittyvät mielenkiintoiset seikat. Sisällön analyysin sisällä voi vielä luokitella, teemoitella ja tyypitellä aineistoa, jotta sen saa järjesteltyä järkevään muotoon. Samalla voi myös miettiä, mitä ha- kee aineistosta, yhteneväisyyksiä vai eroavaisuuksia? (Tuomi & Sarajärvi 2009: 91-93.)

4.2 Ensi- ja turvakotien liiton isäkortit

Ennen haastatteluja haastateltavia pyydettiin lukemaan Ensi- ja turvakotien liiton tekemiä isäkortteja, jotta he virittäytyisivät aiheeseen ja olisivat pohtineet omaa isyyttään jo ennen haastattelua. Kukaan haastateltavista ei ollut aikaisemmin nähnyt kyseisiä kortteja ja niihin

tutustuminen oli ennen haastattelua jäänyt vähäiseksi. Sen sijaan muita niiden kaltaisia lappusia osa haastateltavista kertoi saaneensa neuvolasta. Isäkortit ovat pieneen kokoon taiteltuja tietopaketteja, jotka on tarkoitettu jaettavaksi neuvoloissa. Kortteihin on koottu tietoa isäksi tulemisesta ja isänä olemisesta. Tausta-aineistona on käytetty eri-ikäisten isien kokemuksia, ja isät ovat myös kommentoineet valmiita tekstejä. Ensi- ja turvakotien liitto on tehnyt isäkortit yhteistyössä Jyväskylän yliopiston, Miessakkien, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa. Lisäksi Osuuskunta Tradeka-yhtymä on tukenut isäkorttien teossa. (Isien avuntarve on lisääntynyt: Vinkkejä isille taskukoon isäkorteissa 2012.)

Isäkortit olivat sekä isien että ammattilaisten toive. Kortit toimivat isille oman toiminnan arvioimis- ja kehittämisvälineenä, mutta myös ammattilaisten apuna isien kohtaamisessa. Kortit käsittelevät muun muassa isän ja perheen hyvinvointia, lapsen kanssa olemista, puhumista ja kuuntelemista, isyyden tuomia muutoksia sekä perheen turvallisuutta. Isyyteen liittyvien odotusten ja vaatimusten myötä myös isien avun ja tuen tarve on lisääntynyt huomattavasti. Isien huomioiminen sekä heille tarjottu varhainen apu ja tuki ennaltaehkäisevät ongelmia ja edesauttavat perheiden hyvinvointia. Isäkortit ovat yksi tapa huomioida isät palvelujärjestelmässä ja tukea heidän isyyttään. (Isien avuntarve on lisääntynyt: Vinkkejä isille taskukoon isäkorteissa 2012.)

4.3 Isäkeskeinen verkostokartta

Johan Klefbeck on kehittänyt sosiaalista verkostoa kartoittavan verkostokartan Bronfenbrennerin teorian pohjalta. Sen avulla pystytään analysoimaan ihmissuhdekokonaisuuksia. Verkostokartta jakautuu neljään lohkoon, jotka ovat perhe, suku, työ ja koulu sekä muut, kuten naapurit ja ystävät. Päähenkilö merkitään keskelle. Verkostokartan tekeminen aloitetaan siten, että yksilöä pyydetään listaamaan jokaiseen lohkoon kuuluvia ihmisiä, joiden kanssa hän on tekemisissä. Sitten yksilöä pyydetään merkitsemään jokainen listassa oleva ihminen sopivalta tuntuvan etäisyyden päähän päähenkilöstä eli itsestä. Kolmiolla merkitään miespuolinen henkilö, kun taas ympyrällä naispuolinen. Lopuksi pyydetään vielä yhdistämään viivalla toistensa kanssa tekemisissä olevat ihmiset. (Seikkula 1996: 21-23.)

Verkostokartassa perhe käsittää kaikki samassa asunnossa asuvat sukulaiset, sillä ne ovat tiheästi toistuvia suhteita. Perheessä kaikki joutuvat jatkuvasti sopeuttamaan omaa toimintaansa suhteessa toisten toimintaan. Sukuun taas kuuluvat ne suhteet, jotka toistuvat harvemmin, eikä päähenkilön tarvitse heidän kanssaan sopeuttaa omaa toimintaansa. Sukuun kuuluu esimerkiksi perhe, jonka luota on itsenäistyessään muuttanut pois. Työ ja koulu ovat perheen kaltaisia päivittäisiä suhteita ja oman toiminnan sopeuttamista. Niiden ero on kuitenkin siinä, että perheen sisäisissä ihmissuhteissa vaikuttaa enemmän tunnekokemukset.

Viimeiseen lohkoon ”Muut” kuuluvat esimerkiksi ystävät, naapurit ja harrastusten kautta tunnetut ihmiset. Tämän lohkon ihmissuhteiden säilyminen ja ylläpitäminen ovat riippuvaisia päähenkilön omasta aktiivisuudesta ja valinnoista. (Seikkula 1996: 23.)

Haastatteluiden alussa käytettiin sovellettua isäkeskeistä verkostokarttaa. Tarkoituksena oli saada isät virittäytymään aiheeseen sekä avata isän sosiaalista tukiverkostoa. Haastateltava pyydettiin merkitsemään itsensä keskelle. Tämän jälkeen häntä neuvottiin merkitsemään isänä olemisen kannalta tärkeitä ihmisiä lähelle ja vähemmän merkitykselliset ihmiset kauemmas keskipistettä eli itseä. Karttaan sai merkitä sekä itselle läheisiä ihmisiä että ammattilaisia. Verkostokartan tekemiseen ei käytetty kuin muutama minuutti, sillä sen tarkoituksena oli kuitenkin toimia pääasiassa vain keskustelun virittäjänä ja pohjana. Kun verkostokartta oli haastateltavan mielestä valmis, aloitettiin itse haastattelu ja annettiin haastateltavan kertoa itse verkostokartastaan. Verkostokartan avulla oli luontevaa aloittaa keskustelu haastateltavan sosiaalisesta tukiverkostosta.

Kaikki haastateltavat ymmärsivät verkostokartan idean heti ensimmäisellä ohjeistuksella, eikä sen tekemisessä vaikuttanut olevan mitään ongelmia. Jo ohjeistusvaiheessa haastateltavalle korostettiin, että kyseessä on vain pieni virittävä harjoitus, jonka suhteen ei tarvitse ottaa paineita. Heti ohjeistuksen saamisen jälkeen jokainen aloitti oman verkostokarttansa tekemisen. Verkostokartat täyttyivät nopeasti, eivätkä haastateltavat käyttäneet juurikaan aikaa pohtimiseen. Haastateltavia ei tarvinnut erikseen pyytää lopettelemaan kartan tekoa, vaan kaikki saivat omansa valmiiksi vain parissa minuutissa. Verkostokarttoihin oli useimmiten merkitty itselle läheisimpiä ihmisiä, kuten puoliso ja vanhemmat (kts. Liite 4, 5 ja 6). Sen sijaan ammattilaisia ei kartoissa ollut paljoakaan. Yksi haastateltavista jopa totesi, että unohti ammattilaiset kokonaan omasta verkostokartastaan, vaikka niiden paikka olisikin melko lähellä keskipistettä eli itseä.

5 Tulosten esittely

Tutkielmamme vastaajat olivat tulleet isäksi ensi kertaa 18-23 -vuotiaana. Vastaajien esikoululasten iät sijoittuivat haastatteluhetkellä 11 kuukauden ja 6 vuoden välille. Kolme viidestä oli yhdessä lapsen äidin kanssa ja lähes kaikki (4/5) asuivat samassa taloudessa lapsensa kanssa. Osalta (3/5) kysyttiin suoraan, kokeeko olleensa nuori isä. Kaikki tähän kysymykseen vastanneet kokivat olleensa nuoria isiä. Kokemusta perusteltiin nykypäivän isäksi tulemisen korkealla keski-ikäällä ja oman ikäisten isien vähäisyydellä. Yhtenä syynä oli myös se, että omassa ystäväpiirissä ei ollut lapsiperheitä. Joidenkin kohdalla nuoruus elämänvaiheena tuntui jäävän kesken isyyden myötä. Vaikka kaikki vastaajat eivät kokeneet olleensa ikänsä puolesta nuoria, kokivat he yhteiskunnan silmissä olleen nuoria isiä. Tulosten käsittelyssä haastateltaviin viitataan kirjaimella H ja sen perässä olevalla numerolla 1-5.

5.1 Sosiaalinen tuki

Isyyttä tukevia tahoja kartoittaessa sosiaalinen verkosto nousi haastateltavien vastauksissa tärkeäksi tuen lähteeksi. Sosiaaliseen verkostoon sisältyy perhe, isovanhemmat, lapsen äiti, lapsen äidin läheiset, puoliso ja ystävät. Perhe käsittää sekä vanhemmat että sisarukset, ja ystäviin lukeutuu myös vertaiset. Puolisosta puhuttaessa tarkoitetaan vastaajan tämänhetkistä kumppania, joka ei ole kuitenkaan lapsen äiti.

Suurin osa vastaajista kertoi saaneensa tukea ystäviltaan (5/5), perheeltään (4/5) ja lapsensa äidiltä (3/5). Myös puoliso nostettiin esiin tasavertaisena kasvattajana, joka tukee isyyttä.

”No se (lapsen äiti) on tietenkin isoin tuki koko jutussa. No joo, en osaa kuvitella ees ilman, et jos joutuis elää yksin.” (H1)

Lapsen äiti nousi tärkeimmäksi tukijaksi muutamalla (3/5) vastaajista. Samalla tuotiin myös esiin äidin tukena oleminen ja äidin hyvinvoinnin etusijalle laittaminen. Tukeminen koettiin siis molemminpuoliseksi. Kaksi (2/5) vastaajaa kertoi lapsen äidin läheisten tukeneen heidän isyyttään. Mainittuja henkilöitä oli lapsen äidin vanhemmat, sisarukset ja ystävä, jolla on lapsi.

Vastaajat (3/5), joiden ystävillä oli omia lapsia, kokivat saavansa eniten tukea juuri niiltä ystäviltä. Tuki oli tällöin lähinnä keskustelua ja ajatusten vaihtoa. Ne vastaajat (2/5), joilla ei ollut omassa kaveripiirissään vertaisia, kokivat omilta ystäviltä saadun tuen olleen lähinnä positiivisen palautteen ja ymmärryksen muodossa. Kaikki vastaajat, joilla ei ollut omassa kaveripiirissään vertaisia, kertoivat kaivanneensa vertaistukea ainakin jollain tasolla. Etenkin vertaisilta saatu tuki koettiin siis hyvin tärkeäksi.

”Henkisellä puolella tunnuin jäävän hieman yksin. Olisi ollut mahtavaa olla se yksi kaveri samassa tilanteessa, joka olisi ollut perillä siitä, millaista koulutamattoman kaksikymppisen duunari-isän arki on.” (H4)

Vaikka sosiaalista tukea saatiin usealta eri taholta, vastauksissa nousee selkeästi esiin vertaistuen tarve. Vastaajat kaipasivat vertaiselta keskustelua ja ymmärrystä, jota he eivät uskooneet muilta saavan.

Vanhemmat olivat kolmella viidestä vastaajasta tärkeimpiä tukijoita, sen lisäksi osalla (2/5) tärkeimpiin tukijoihin lukeutui myös sisarukset. Vanhemmista mainittiin joko molemmat tai vain isä. Sen sijaan kukaan vastaajista ei maininnut äitiä erikseen. Vastaajista kaksi luettelivat yhtenä tukea antavana tahona omat isovanhemmat. Myös isovanhemmista mainittiin isoisä, kun taas isoäidistä ei ollut erillistä mainintaa.

”Ehkä se on oma fajja, jonka kans tulis eniten juteltuu tämmösi. Mut ei nyt tuu mielee kenen muun kans tulis juteltuu.” (H3)

Juuri isältä saatu tuki korostui siis sekä vanhemmilta että isovanhemmilta saadussa tuessa. Haastattelussa selvitettiin myös sitä, kokivatko nuoret isät saaneensa oman isänsä antamasta mallista tukea isyyteensä. Vastaajista kaksi ei ollut koskaan pohtinut asiaa, vaan toteutti isyyttään omalla tavallaan. Toisaalta jälkikäteen mietittynä molemmat näkivät omassa isäroolissaan ainakin jotain samaa oman isänsä kanssa. Haastateltavista kaksi vastasi kysymykseen suoraan kieltävästi ja kertoivat, mitä ei halua tehdä samalla tavalla kuin heidän oma isänsä. Osa (3/5) vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että heidän isänsä antama malli on tukenut heitä oman isyytensä toteuttamisessa.

”No mejän isä on tosi paljon mejän kaa touhunnut. Ja iteki oon tehny sitä nyt tosi paljon, niin varmaan se yhdessä tekeminen.” (H2)

Kielteisissä kokemuksissa oman isänsä kanssa nousi esiin alkoholin käyttö ja yhteisen ajan puute. Yhdessä olemisen tärkeys korostui myös positiivisessa kokemuksessa, jossa oman isän tapa olla yhdessä lasten kanssa jatkui vastaajan omassa isäroolissaan.

5.2 Jaksaminen ja hyvinvointi

Nuorten isien isyyttä tukee myös heidän oma jaksamisensa ja hyvinvointinsa. Siitä syystä haastatteluissa kartoitettiin heille voimaa antavia asioita. Aineistosta nousi selkeästi esiin seuraavat jaksamista ja hyvinvointia edesauttavat tekijät: oma aika, työpaikan tuki, oma asenne, turvattu talous, oma lapsi, uuden odottaminen, lapsen äidin hyvinvointi ja vapaus.

Oma aika koettiin tärkeäksi oman jaksamisen kannalta. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että oma aika auttaa jaksamaan ja voimaan hyvin. Omaan aikaan sisältyy niin harrastukset kuin ystävien kanssa vietetty aika. Vaikka ystäviä käsiteltiin jo tukea antavina tahoina, nousi aineistosta esiin ystävät myös jaksamiseen ja hyvinvointiin vaikuttavina tekijöinä. Tässä jaksamisen ja hyvinvoinnin osiossa ystävät yhdistyvät enemmän vastaajan omaan vapaa-aikaan, jossa tekeminen ja keskustelut eivät liity erityisesti perhe-elämään tai isyyteen.

”Mä käyn vaikka pesee auton ni siin on mulle ihan tarpeeks omaa aikaa. On tietenkä kiva päästä joskus kaverille saunomaan ja sillee.” (H1)

”Minulla on pieni joukko ystäviä. Heidän kanssaan ajan viettäminen rentouttaa viikoiksi, parantaa oloa entisestään ja tuo iloa elämään.” (H5)

Ystävät liitettiin siis vahvasti omaan jaksamiseen ja hyvinvointiin. Ystävien kanssa vietettyä aikaa kuvattiin esimerkiksi mökkireissuna, jossa huomio keskittyy isyyden sijaan elämään yleensä. Ystävien lisäksi osa (3/5) nosti harrastukset tärkeäksi voimavaraksi.

”Urheiluharrastukset auttavat jaksamaan ja voimaan hyvin. Olen huomannut, kun joskus on jäänyt harrastukset välistä useamman kerran, niin on alkanut voimat loppumaan.” (H3)

Harrastuksiksi mainittiin urheilun lisäksi käsillä tekeminen. Aineistosta käy ilmi, että omaa aikaa on koettu olevan riittävästi, vaikka sitä ehkä välillä kaipaisikin enemmän. Mainittiin myös siitä, että vapaa-aikaa tulee jakaa tasaisesti lapsen äidin kanssa. Yksi vastaaja kertoikin hänelle voimaa antavana tekijänä juuri lapsen äidin hyvinvoinnin ja harrastukset. Lisäksi arjessa jaksamiseen liitettiin uuden odottaminen ja siihen valmistautuminen, jolloin arki koettiin vaihtelevaksi ja siten mielekkääksi.

Haastattelussa kysyttiin sen hetkisen työpaikan suhtautumisesta isäksi tuloon. Kaikilla vastaajilla oli kokemus, että työpaikalla oli suhtauduttu isyyteen ja siihen liittyviin asioihin hyvin. Se omalta osaltaan auttaa jaksamaan ja tukee isää, jos työpaikalla ymmärretään uutta elämäntilannetta. Osalla (2/5) turvattu talous olikin yksi jaksamista ja hyvinvointia edesauttava asia.

”Itselleni tärkein kuitenkin on mahdollisimman hyvin turvattu talous, siitä saan mielenrauhan.” (H4)

Kun tuli puhe isäksi tulemisesta ja siihen liittyvistä tuntemuksista, ainoastaan taloudelliseen tilanteeseen liittyvät huolet tuotiin esiin. Taloudellista tilannetta oli suunniteltu ja mietitty etukäteen jo ennen lapsen syntymää. Eräs vastaaja kuvasi taloudellisten asioiden hoitamisen olevan hänen velvollisuutensa isänä.

Osalla (2/5) vastaajista oman lapsen kanssa pärjääminen ja yhdessäolo lisäsivät omaa jaksamista arjessa. Yhdessäolosta korostettiin etenkin isän ja lapsen kahdenkeskeistä aikaa, vaikka myös koko perheen kanssa yhdessä tekeminen koettiin tärkeäksi.

”Ennen ku jäi hoitovapaalle ni tuli pieni ahdistus et miten sitä oikeesti pärjää kotona. Mut se yllätti niin positiivisesti, kuinka hyvin sen kanssa pärjää, et sen jakso. Se, et on kaikki menny ihan mallikkaasti.” (H1)

Kahden lapsen kanssa kotiin jääminen oli jännittänyt vastaajaa. Pärjääminen oli kuitenkin ollut vahvistava kokemus, joka lisäsi jaksamisen tunnetta. Vaikka oman lapsen kanssa pärjättiin hyvin kahden, koettiin lapsen äidin läsnäolo silti tärkeäksi.

Jaksamiseen vaikutti liittyvän vahvasti myös isän oma asennoituminen isäksi tuloon ja isyyteen. Suurin osa (4/5) vastaajista oli suhtautunut isäksi tuloon positiivisesti, vaikka vain yhdellä lapsen hankinta oli ollut suunnitelmassa. Muutama vastaaja (3/5) perusteli esimerkiksi pärjäämistään ja tuen tarpeettomuutta omalla positiivisella asennoitumisellaan.

”Mä oon ite yrittäny olla avoin ja ottaa kaikki vastaan mitä tulee. Ja tavallaan positiivisesti.” (H2)

Positiivisesti isäksi tuloon suhtautuneiden vastauksissa omaa tunnetilaa kuvattiin usein innostuneeksi ja odottavaksi. Asennoituminen ja omat tuntemukset auttoivat valmistautumaan isyyteen henkisesti, mikä edesauttoi omaa jaksamista ja henkistä hyvinvointia. Yhdelle vastaajista ei isäksi tulo ja isyys kuitenkaan ollut positiivinen kokemus.

”Ihan 2-3 ikävuoteen asti olen tuntenut isyyden olevan velvollisuus, jota en halunnut. Ei sillä, etteikö lapsi olisi ollut se tärkein keskiö elämässä syntymästään lähtien, mutta tuonne asti kuvittelin, että olisin mieluummin jättänyt olematta isä.” (H4)

Vastaaja koki isyyden tuovan velvollisuuksia ja vastuuta, johon hän ei kokenut olevansa vielä valmis nuoren ikänsä vuoksi. Tällaiset tuntemukset varmasti vaikuttavat isän jaksamiseen ja hyvinvointiin, vaikka arjessa asiat hoituisivatkin oikean asennoitumisen avulla. Vastaaja, joka piti isyyttä velvollisuutena, koki myös vapauden tärkeäksi. Vapaudella tarkoitetaan mahdollisuutta viettää vapaa-aikaa esimerkiksi ystävän kanssa, millä tasapainotetaan velvollisuuksien täyttämää arkea.

5.3 Tuen muoto

Nuorten isien sosiaaliselta verkostolta saama tuki jakautui konkreettiseen ja henkiseen tukeen. Konkreettinen tuki käsittää käytännön neuvot, hoitoavun ja taloudellisen tuen, kun taas henkisellä tuella tarkoitetaan ymmärrystä, keskustelua, kannustusta ja positiivista palautetta. Vaikka keskustelu onkin toteutuessaan konkreettista, on sen antama tuki kuitenkin yleensä henkistä. Siksi se lukeutuu tässä henkiseen tukeen.

Kaikki vastaajat kertoivat saaneensa sosiaalisesta verkostostaan ainakin jonkinlaista henkistä tukea. Keskustelun muodossa tukea olivat saaneet kaikki vastaajat, ja sitä tuli yleensä vertaisilta tai omilta vanhemmilta. Isyyteen liittyvissä aiheissa käännyttiin usein sellaisen henkilön puoleen, jolla on itsellään kokemusta vanhemmuudesta. Myös itselle läheiset henkilöt, kuten puoliso, nähtiin hyvinä keskustelukumppaneina. Ymmärrystä ja positiivista palautetta isät kokivat saaneensa ystäviltä (5/5) ja työelämän puolelta (5/5).

”Ystävät ovat ehdottoman iloisia puolestani ja hyvää palautetta pelkästään on sieltä päästä tullut.” (H5)

Positiivinen palaute kannusti isiä jaksamaan vaikeina aikoina ja tuki siten heitä. Lisäksi työelämän puolelta saatu ymmärrys mahdollisti isyyden toteuttamisen ilman huonoa omaatuntoa. Kannustava palaute tuli pääasiassa niiltä ystäviltä, joilla ei itsellään ole lapsia. Vaikka heiltä saatu tuki nähtiin erilaisena vertaistukeen nähden, sitä pidettiin silti tärkeänä.

Myös konkreettiseksi luokiteltavaa tukea olivat lähes kaikki (4/5) vastaajat. Suurimaksi osin tuki ilmeni käytännön neuvoina ja vinkkeinä, mutta myös hoitoapua ja taloudellista tukea oli saatu. Tämänhetkiseen tilanteeseen ainut kaivattu tuki oli taloudellinen apu.

”Paljon saatiin ruokaostoksia. Saatiin lapsi välillä mummolaan hoitoon, et päästiin ite vähän tuulettumaan.” (H2)

Kaikki konkreettinen tuki oli saatu omalta tai lapsen äidin perheeltä. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki kertoivat saaneensa konkreettista tukea nimenomaan vanhemmilta. Tällaisen konkreettisen tuen kannalta oma perhe nousee tärkeään rooliin, joten sosiaalisten suhteiden merkitys on suuri. Mikäli sitä ei omasta takaa ole, tulisi tukea saada jotakin toista kautta. Muita taloudellisen tuen ja hoitoavun antavia tahoja ei kuitenkaan näissä haastatteluisa käsitelty, joten vastaajien kokemukset ja mielipiteet niihin liittyen jäävät selvittämättä.

5.4 Palveluihin osallistuminen

Palveluilla tässä tapauksessa tarkoitetaan yhteiskunnassa olevia, nuoria isiä ja perheitä tukevia palveluita. Näihin lukeutuu niin lain määräämät kunnan pakollisesti järjestämät palvelut, kuin kolmannen sektorinkin muut toiminnat. Kunnan pakollisiin tukipalveluihin kuuluu esimerkiksi neuvolatoiminta. Kolmas sektori puolestaan voi järjestää erilaisia perhekahviloita tai isätoimintoja.

Yhteiskunnan tarjoamista tukipalveluista nousi jokaisessa haastattelussa esiin neuvolakäynnit, joihin kaikki vastanneet olivat osallistuneet ja ne koettiin tarpeellisiksi. Muut lapsiperheille suunnatut palvelut koettiin kuitenkin tarpeettomiksi suurimman osan (4/5) mielestä.

”Tai niinku osaa mieltii et ois tarvinnukkaa mitenkää sillee. On ollu semmonen läheinen tukiverkosto et ei tarvii ulkopuolista apua.” (H1)

”En ole osallistunut. En ole ikinä nähnyt tällaisia palveluita minulle tarpeelliseksi.” (H5)

Vastauksista nousee esille, että vastaajilla on joko ollut jo vahva ja hyvä tukiverkosto tai asiaa ei ole edes ajateltu. Ulkopuolisten apua ei kaivattu, koska kaikki tarvittava apu oli jo saatavilla. Toisaalta, palveluja ei ole koettu itselle kovin mielekkäiksi. Tällaisia tuntemuksia tuli esiin kahdella vastaajalla.

”En ole (käyttänyt palveluita). En ole ollut tietoinen tällaisesta palvelusta. Enkä kyllä ole kokenut tällaista omalle kohdalleni mitenkään kovin mielekkäiksikään.” (H4)

Vastaus kertoo hyvin suorasti, ettei koeta mielekkääksi lähteä tuntemattomien kanssa istumaan ja puhumaan omista tuntemuksistaan. Samassa nousee hyvin esille myös tietämättömyys palveluista. Tällaista esiintyi muutamassa (3/5) muussakin haastattelussa. Useimmiten tieto palveluiden sisällöstä on vajavaista.

”Et meenks mä nyt sinne kahvilaan ja sit siel ei tunne ketään et siel mennää ite istuu johonki pöytään ...Mut ei niitä nyt ehkä tarpeeksi avata, et siin on nimenomaan se lappu siin lampputolpassa, että avattu perhekahvila, tule

käymään, mut ei sit kuitenkaan... Ja ku ei tiedä et onks siel jotkut käyny puol vuotta ja niil on se oma pieni piiri.” (H1)

Pelkkä kahvipöydän ääressä istuminen ja ajatusten vaihtaminen ei näytä miellyttävän nuoria isiä tarpeeksi, jotta palveluihin osallistuisi. Janotaan tietoa sisällöstä. Kaikki eivät koe helppoksi lähteä istumaan kahvilaan, vaikka sieltä voisi saada esimerkiksi vertaistukea, jota jo aiemmin vastaajat olivat kaivanneet. Saatetaan kokea, että tämän kaltaisiin palveluihin osallistutaan vain, jos on vaikeaa tai ei pärjätä lapsen kanssa yksin.

Palveluihin osallistumiseen näyttäisi vaikuttavan myös aika. Kaksi vastaajista kertoi, että aika on rajallista. Joko se halutaan pyhittää lapsen kanssa olemiseen tai omiin harrastuksiin.

”Tähän asiaan vaikuttanee myös ainakin omalla kohdallani se, että olen etävanhempi. Aika lapsen kanssa on hyvin rajallinen, ja se useimmiten osuu viikonlopuille. Toimintaa liekö edes niin paljon viikonloppuisin on?” (H4)

”Oma aika vaikuttaa palveluiden käyttöön. Esimerkiksi kun on omaa aikaa, niin tulee tehtyä omia harrastuksia, toisin kun menisi isäkahvilaan.” (H3)

Etävanhemmuutta ei koeta esteenä osallistumiselle. Lähinnä tulee taas vastaan tietämättömyys palveluista. Onko viikonloppuisin järjestettyä toimintaa? Vastauksista huomaa, että pelkkä istuminen ja jutteleminen eivät ole isille se juttu, minkä edelle laittaisi esimerkiksi omat harrastukset. Omaa aikaa arvostetaan ja siitä saadaan voimavaroja, kuten jo edellä kävi ilmi.

Palvelut koetaan tarpeettomiksi, mutta ei turhiksi. Vastaajista kaksi antaa kuitenkin niille mahdollisuuden.

”Mut varmasti sinne tulis mentyä jos kokis et tarvis apua tai juttukaveria. Et en mä nyt sulje sitä, ettei uskalla mennä.” (H1)

Osallistuminen ei siis ole uskalluksesta kiinni. Tuoko jokin muu asia sitten kynnystä osallistumiseen? Vastaajista kaksi mainitsi, että palvelut tuntuvat olevan enemmän äideille suunnattuja.

”Kyl mä luulen et jos sinne menee et siel on ehkä enemmän näitä äitejä ... En mä tiiä, kyl se varmaa itelleki vähän ehkä tuo kynnystä, mut ei se nyt enää oo nii justiiinsa. Kyl se ehkä vähän siel kolkuttaa.” (H3)

”Luulen, että äideillä on pienempi kynnys osallistua palveluihin.” (H4)

Palveluita tunnutaan markkinoitavan siis äitiystävällisemmin, koska nuorilla isillä on tällainen tunne. Asia ei kuitenkaan tuo lopullista kynnystä osallistumattomuuteen. Kustannukset nousivat yhdeksi syyksi siihen, miksei palveluihin välttämättä osallistuta. Kaksi vastaajaa mainitsi kustannukset isoksi osallistumiseen vaikuttavaksi tekijäksi.

”Tottakai kustannukset vaikuttaa, mitä rahalla saa? Liikkuminen on mm. tätä nykyä hyvin kallista, ja monet asiat varmasti jää jo senkin vuoksi tekemättä.” (H4)

Vaikka palvelut itsessään olisivatkin maksuttomia, pelkästään matkaaminen näihin voi tulla kalliiksi. Jos palveluista joutuu vielä maksamaan osallistumismaksun, voi nämä lohkaista ison loven rahakukkaroon. Turvattu talous oli kuitenkin yksi jaksamiseen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä.

5.5 Huomioiduksi tuleminen

Jotta palveluita voidaan kehittää, on hyvä tietää, miten jo olemassa olevat palvelut ottavat nuoret isät vastaan. Kohtaamisesta ja huomiosta oli erilaisia kokemuksia vastaajien kesken. Neuvolakäynnit koettiin pääasiassa positiivisina ja tukea antavina, joista isät saivat neuvoja ja tietoa eri asioista.

”Neuvolantädit on alusta asti mun mielestä ollu tosi kannustavia ja ottanu isänki hyvin huomioon.” (H2)

”Neuvola on toiminut erittäin hyvin alusta asti. Aina on kerrottu tarpeeksi asioista, informaatio molempiin suuntiin on ollut sulavaa. Siitä ei ole mitään valittamista.” (H5)

Työntekijät huomioivat nuoret isät ja heidät otettiin heti mukaan. Sama koski synnytyssairaalaita, joissa isät saivat ottaa vastasyntyneen lapsen syleilyynsä. Neuvolasta ja synnytyssairaalasta isät saivat tietoa sanallisesti sekä kirjallisesti erilaisten esitteiden muodossa.

”Kyl siel isälleki oli kaikenmaailman lappui. Oli isälle ja äidille erikseen ja sit oli viel yhteiset. Sitte ku käy siellä synnytyssairaalassa tutustumassa, ni ainaki koin itse et sain tarpeeks sielt apua ja kaikenmaailman lippusia ja lappusia.” (H3)

Neuvoissa siis huolehditaan, että myös isät saavat tarpeeksi tietoa. Tietoa oli erilaisista perheryhmistä ja kahviloista sekä isyyteen liittyvistä asioista. Osa näistä lapuista käytiin läpi hoitajan kanssa. Usein kuitenkin laput vain annettiin käteen ja niihin tutustuminen jäi isän omalle vastuulle.

Kahdesta vastauksesta nousee kuitenkin esiin, että neuvoissa huomio keskittyy enemmän äidin ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen. Toki joskus käytiin molempien kanssa kuulumiset läpi.

”Ennen syntymää ja neuvoissa, kyllä se huomio selvästi keskittyy äidin ja lapsen keskeiseen yhteyteen ja jaksamiseen. En ikinä ole ajatellut, että se pitäisi muuhun keskittyäkään. Kyllä toki yhdellä lauseella per käynti käytiin läpi, että mites se isä jaksaa.” (H5)

Vaikka huomio keskittyy enemmän äitiin ja lapseen, on tärkeää huomioida myös isän jaksaminen. Aina tätä asiaa ei tule edes ajatelleeksi ja tämä näkyy vastaajan omasta asenteesta. Koetaan, että äidin ja lapsen välinen yhteys on tärkeämpi asia.

Niissä palveluissa, mitä vastaajat olivat käyttäneet, nuoret isät otettiin hyvin vastaan. Heidät kohdattiin eri tasoilla ja he saivat informaatiota. Aina eivät asiat kuitenkaan ole niin hyvin. Yhdessä haastattelussa kävi ilmi, että sosiaalisella isällä tuntui olevan enemmän oikeuksia päättää lapsen asioista kuin biologisella isällä. Näin ollen etäisä sivuutettiin lähes kokonaan. Kohtaaminen palveluissa on siis tärkeää, jotta kokemukset jäisivät positiivisiksi.

5.6 Parannettavaa

Haastatteluissa kysyttiin, jäivätkö haastateltavat kaipaamaan mitään. Onko heidän mielestään tarjontaa tarpeeksi, vaikka ei olekaan kokenut tarvitsevansa palveluita? Yksi vastaajista sanoi suoraan, että palveluita on liian vähän.

”Mielestäni se tarjonta on todella huonoa. Ja just se näkyvyys. Okei, neuvolan seinällä on ihan hyvin noita juttuja. Itse koen, että vois olla enemmänki.” (H2)

Vastaaja koki, että palveluita voisi olla enemmän. Tarjontaa tulisi parantaa ja sitä kautta myös mainontaa. Haastattelun aikana ei kuitenkaan käynyt ilmi, millaista toimintaa vastaaja kaipaisi lisää. Vaikka neuvolan seinällä on paljon tietoa toiminnoista, ne tavoittavat vain isät, jotka ovat mukana neuvolakäynneillä. Markkinointia sivuttiin myös kahdessa muussa vastauksessa.

”Päivisin ku kävelee lenkillä ni yllättävän paljon on lampputolpissa ja kaikissa.”(H1)

”Tunnettavuus saisi olla parempi.”(H4)

Markkinointia palveluista siis kaivataan. Kuten jo aiemmin tuli esille palvelujen käytettävyydessä, tietoa palveluiden sisällöstä ei ole tarpeeksi. Vaikka lampputolpissa on lappuja, niistä ei käy ilmi kohderyhmää ja toiminnan sisältöä. Istutaanko kahvilassa vaan omassa pöydässä vai onko jotain yhteisiä ohjattuja keskusteluja? Myös jo valmiit kuppikunnat koetaan hieman pelottaviksi. Kuinka mennä porukkaan mukaan, joka on ollut mukana toiminnassa jo vaikkapa puoli vuotta?

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

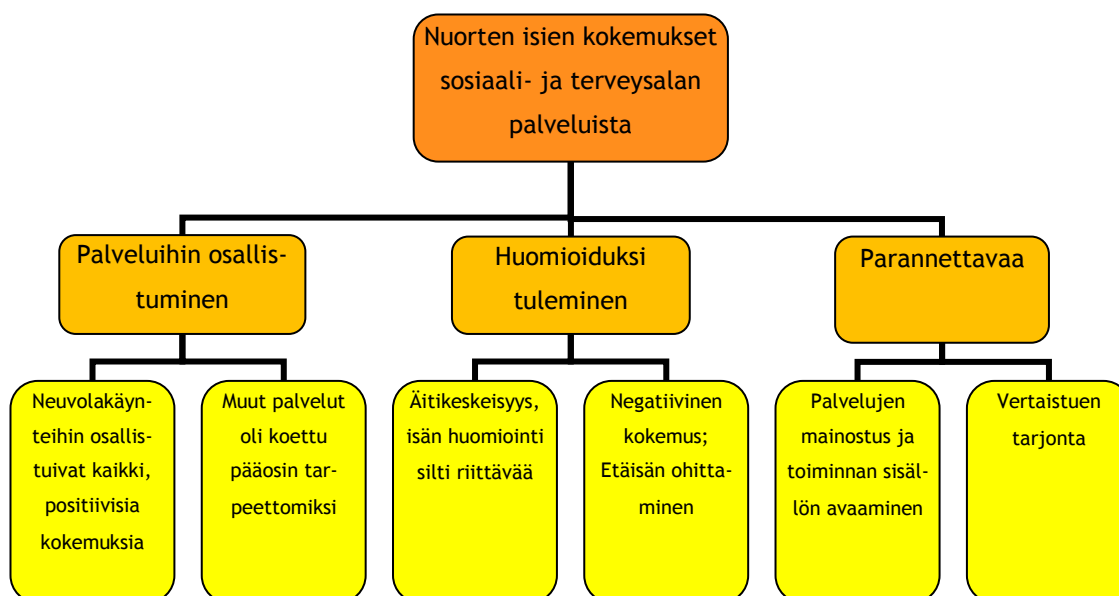
Tutkielman tarkoituksena oli selvittää, mitkä asiat tukevat nuorten isien isyyttä ja millaisia kokemuksia nuorilla isillä on sosiaali- ja terveysalan palveluista. Tuloksista ilmeni, että vaikka tukea ja palveluja on tarjolla, löytyy niistä parannettavaa. Tärkeimmäksi tuen lähteeksi nousi sosiaalinen verkosto, ja etenkin vertaisilta saatu tuki koettiin tarpeelliseksi. Kaikilla vertaisia

ei kuitenkaan ollut, ja niitä jäätin kaipaamaan. Jaksamista ja hyvinvointia edesauttoi kaikilla vastaajilla oma aika, jota sai käyttää esimerkiksi harrastuksiin tai ystävien kanssa olemiseen (kts. Kaavio 1).

Kaavio 1. Yhteenveto ensimmäisen tutkimuskysymyksen tärkeimmistä tuloksista

Palveluista neuvola sai suurimmaksi osin positiivista palautetta, ja vastaajista kaikki olivatkin osallistuneet neuvolakäynteihin. Muita palveluita ei ollut pääosin käytetty, vaan ne koettiin lähinnä tarpeettomiksi. Selvisi myös, että palveluiden sisällöstä ei ole tarpeeksi tietoa, jotta niihin hakeutuminen koettaisiin mielekkäinä. Neuvolan työntekijät huomioivat isät hyvin. Vaikka osa sanoikin huomion keskittyvän enemmän äitiin, oli huomio isää kohden riittävää ja kattavaa. Vastaajien mielestä palveluissa jäi kuitenkin parannettavaa. Yksi kaipasi palveluja ylipäättään lisää, mutta suurin parannettava asia oli kuitenkin markkinoinnissa. Palveluita tulisi markkinoida selkeämmin ja palveluita avata paremmin (kts. Kaavio 2).

Kaavio 2. Yhteenveto toisen tutkimuskysymyksen tärkeimmistä tuloksista

6.1 Sosiaalinen verkosto luo tukea ja turvaa

Suurin osa vastaajista kertoi saaneensa tukea isyyteensä ystäviltä, perheeltä ja lapsen äidiltä. Ystävistä etenkin vertaiset koettiin tärkeinä, vaikka myös lapsettomilta ystäviltä saatiin jonkin laista tukea. Ne vastaajat, joilla ei ollut vertaisia omassa ystäväpiirissään, kertoivat kaivanneensa vertaistukea. Myös Väestöliiton vuonna 2006 julkaisemassa perhebarometrissa käsitellään isyyttä tukevia tekijöitä. Sen tuloksista käy ilmi, että isät kokevat vertaiset ystävät tärkeinä tuen lähteinä. Mikäli vertaistukea ei ollut saatavissa omien sosiaalisten suhteiden kautta, jäätii sitä kaipaamaan. (Paajanen 2006: 65.) Samankaltaisia tuloksia sai Eerola omassa tutkimuksessaan. Isät kokivat, että vertaisilta saa paremmin ymmärrystä omaan elämäntilanteeseen. Nuoruutta elävillä ystävillä myös mielenkiinnon kohteet voivat erota paljonkin perhe-elämää elävän isän kanssa. Haasteena koettiin vertaisten löytäminen. (Eerola 2008: 87.) Vertaistuki ei ole kuitenkaan ainoastaan nuorten isien tarve. Esimerkiksi Särkiön (2002: 82) ja Community Linksin ”What young parents really want” (2008) tutkimusten mukaan myös nuoret äidit kaipasivat vertaisia. Nämä tulokset tukevat tässä tutkielmassa saatuja tuloksia.

Ystävien ja vertaisten lisäksi myös perhe ja lapsen äiti nousivat esiin kysyttäessä omaa isyyttä tukevia tekijöitä. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki mainitsivat joko lapsen äidin tai uuden puolisonsa tärkeimpänä tukijana. Ajatus perhe-elämästä ilman puolisoa tuntui jopa mahdottomalta. Mikäli puoliso ei olisi mukana tasavertaisena kasvattajana, tukea olisi suuremmalla todennäköisyydellä haettu ulkopuolelta, esimerkiksi palveluiden parista. Vastaajilla oli pääosin kokemus, että puolisolta tai lapsen äidiltä saatu tuki oli riittävää. Samoin Perhebarometrin tuloksissa ilmenee, että isät saivat omasta mielestään tarpeeksi tukea omalta puolisoltaan (Paajanen 2006: 62).

Saatujen tulosten mukaan suurin osa vastaajista koki oman isän antaman mallin tukeneen heidän omaa isyyttään. Nuorilla äideillä taas tärkein tukija aiempien tutkimusten mukaan on usein oma äiti (Rajamäki 2006: 73; Särkiö 2002: 14). Oma isä on mainittu tärkeänä nuorten isien roolimallina myös kanadalaisessa Young Fathers -tutkimuksessa (Devault 2006). Vastauksissa tärkeimpänä omalta isältä saatuna oppina oli yhdessäolon tärkeys ja alkoholiin liittyvä kielteisyys. Osa totesi olevansa luonteeltaan samanlainen kuin oma isänsä, vaikka kaikki eivät olleetkaan asiaa aiemmin edes pohtineet. Omaa isyyttä haluttiin toteuttaa omalla tyylillään, jonka vuoksi kaikki eivät halunneet verrata isyyttään oman isänsä kanssa. Yhdessäolon merkitys on noussut esiin ainakin yhdessä aikaisemmassa tutkimuksessa. Paajasen mukaan yhteisen ajan viettäminen lapsen kanssa koettiin yleisimmin tärkeimpänä isältä opittuna arvona. Vastaajat olivat ottaneet esimerkkiä paljon oman isänsä luonteenpiirteistä ja tavoista toimia lapsen kanssa. Kun kysyttiin, mitä haluaisi tehdä toisin kuin oma isänsä, mainittiin alkoholin liikkakäyttö yhtenä tuomittavana asiana. (2006: 56, 58.) Paajasen tutkimustulokset ovat yh-

teneväisiä tämän tutkielman tulosten kanssa, joissa yhdessä olo ja päihteettömyys nousivat isyyden toteuttamisen kannalta tärkeimmiksi arvoiksi.

6.2 Oma aika auttaa nuorta isää jaksamaan

Nuorten isien jaksamiseen ja hyvinvointiin vaikuttivat pääosin kolme eri tekijää, jotka olivat oma aika, työpaikalta saatu tuki ja oma asennoituminen isyyteen ja isäksi tuloon. Kaikki vastaajat pitivät omaa aikaa tärkeimpänä jaksamista edesauttavana asiana. Omaan aikaan lukeutui lähinnä harrastukset ja ystävien kanssa vietetty aika. Näiden lisäksi itsekseen puuhastelu, kuten auton peseminen, koettiin omaksi ajaksi. Ystävien kanssa vietettyä aikaa kuvattiin usein virkistäväksi toiminnaksi, joka auttaa irtautumaan perhe-elämän velvollisuuksista. Se nähtiin siis eri asiana kuin vertaistukeen liittyvä ajanviette.

Työpaikalta saatu tuki ja ymmärrys nähtiin oman jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta tärkeänä. Kun isyyteen liittyvistä poissaoloista tai vapaista ei tarvinnut potea huonoa omaatuntoa, pystyttiin voimavarat keskittämään paremmin isänä olemiseen ja siihen liittyviin haasteisiin. Tuloksissa ilmenee, että kaikki vastaajat kokivat työnantajan suhtautuneen heidän muuttuneeseen elämäntilanteeseen hyvin. Se tukee aiemmissa tutkimuksissa saatuja tuloksia, joiden mukaan suurin osa isistä ei ole kokenut työ- ja perhe-elämän yhdistämistä hankalaksi. Perhebarometrissa vastaajat olivat olleet kiitollisia siitä, että vapaiden käytössä ja menojen sopimisissa oltiin oltu työpaikan puolelta joustavia ja ymmärtäviä. Suurin osa ei siis kokenut työn ja perhe-elämän yhteensovittamista hankalaksi. (Paaajanen 2006: 88.) Myöskään Eerolan (2008: 82) tulosten mukaan ei siinä koettu olevan ongelmia.

Isyyteen asennoitumisessa oli vastaajien kohdalla vain vähän eroavaisuuksia. Vain yhden kohdalla lapsen hankinta oli suunniteltua ja siten myös isäksi tuleminen odotettavissa. Silti lähes kaikki isät kokivat isäksi tuleminen ja isyyden positiivisena asiana. Oma positiivinen asenne auttoi isäksi valmistautumisessa ja arjessa jaksamisessa. Hyvinvointiin vaikutti varmasti se, kokiko isyyden velvollisuutena vai elämänsä parhaimpana asiana. Paaajasen (2006: 25) mukaan isäksi tulo ja isyys koettiin kaikkien vastaajien kohdalla positiivisena elämänmuutoksena, vaikei lapsi olisi ollutkaan suunniteltu. Myös Talking Dads -projektissa kävi ilmi, että nuoret isät sitoutuivat ja osallistuivat isyyteen todella hyvin riippumatta siitä, oliko lapsi suunniteltu vai ei (McDonnell ym. 2009). Tulokset olivat siis lähestulkoon samanlaiset ja kertovat siitä, että isän asennoitumisen kannalta lapsen hankinnan suunnittelu ei ole tärkeimmässä roolissa.

6.3 Neuvolat tärkein yhteiskunnan tarjoama tuki

Yhteiskunnan tarjoamista tukipalveluista neuvolat nousivat merkittävään rooliin. Kaikki vastaajat olivat osallistuneet neuvolakäynteihin ja ne koettiin tärkeinä tukijoina. Neuvolakäyn-

teihin oli osallistunut myös kaikki Eerolan (2008: 78) vastaajat. Neuvolaa pidettiin erityisesti hyvänä tiedonlähteenä. Sieltä saa paljon lappusia, joista osa käydään hoitajan kanssa yhdessä läpi ja osaan voi tutustua itsenäisesti oman mielenkiinnon ja tarpeen mukaan. Vastaajat kokivatkin tiedon määrän olevan riittävää.

Muita lapsiperheille suunnattuja palveluja ei ollut pääosin koettu tarpeellisiksi, eikä niitä ollut käyttänyt vastaajista kuin yksi. Vaikka palveluiden käyttämättä jättämistä perusteltiin tarpeettomuudella, ilmeni vastauksissa, että niistä ei ole tarpeeksi tietoa. Tiedon puute vaikutti siten, että palveluihin osallistumista ei myöskään koettu mielekkääksi. Sen sijaan Talking Dads -projektin vastaajat olivat kaivanneet lisää palveluja, esimerkiksi isäryhmiä. He kokivat etenkin varhaisessa vaiheessa saadun tuen olevan tärkeää. Tukea tarvittiin elämän eri osa-alueilla, kuten parisuhteen ja talouden hoitamiseen. (McDonnell ym. 2009.) Kertooko tämä tulosten välinen eroavaisuus Suomen hyvästä yhteiskunnan tarjoamasta tukiverkostosta vai suomalaisten nuorten isien omasta asennoitumisesta palveluja kohtaan?

6.4 Isien huomiointi riittävää äitikeskeisissä palveluissa

Kun vastaajilta kysyttiin, kuinka heidät on huomioitu sosiaali- ja terveysalan palveluissa, olivat kokemukset pääosin positiivisia. Suurin osa myönsi huomion keskittyvän enemmän äitiin, mutta sitä pidettiin luonnollisena ja hyväksyttävänä. Välillä huomio oli koettu jopa turhan isäkeskeiseksi. Etenkin neuvolasta ja synnytyssairaalasta saatiin tietoa tasavertaisesti äidin kanssa, ja myös isille oli omia materiaaleja. Perheen äitisuuntautunut kohtaaminen palveluissa on noussut esiin myös muissa tutkimuksissa. Sekä Mesiäislehto-Soukka (2005: 139) että Eerola (2008: 79) kertoo vastaajiensa kokeneen huomion keskittyvän palveluissa enemmän äitiin ja lapseen. Tosin Eerolan (2008: 79) tutkimukseen osallistuneet isät pitivät tätä täysin hyväksyttävänä, eivätkä kokeneet, että asiaa tulisi muuttaa. Rajamäen (2006: 84) tutkimustuloksista ilmeni, että nuoret äidit olivat kohdanneet ammattilaisilta nuoren ikänsä vuoksi epäilevää ja kielteistä suhtautumista. Tämän tutkielman vastaajilta ei kuitenkaan noussut esiin nuoren iän vaikutusta kohtaamiseen.

Toisaalta ammattilaisilta saadusta kohtelusta oli yhdellä tämän tutkielman vastaajalla myös negatiivisia kokemuksia. Isän rooli tasavertaisena kasvattajana ja vanhempana oli joskus sivuutettu, jolloin tärkeistä päätöksistä saattoi vastata ainoastaan äiti tai tämän uusi puoliso. Myös aiemmassa Mesiäislehto-Soukan (2005: 139) tekemässä tutkimuksessa terveydenhuollon arvokkaiksi koetuilta palveluilta jäätiin kaipaamaan vielä parempaa isien huomioimista. Etenkin etäisän asemaa kyseenalaistettiin sekä tässä että Mesiäislehto-Soukan (2005: 139) tutkimuksessa. Koettiin, että etäisän roolissa isä jää usein lapsiperheille suunnattujen palveluiden ulkopuolelle.

6.5 Palveluista kaivataan lisää tietoa

Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta palveluiden määrään oltiin tyytyväisiä. Sen sijaan niiden olemassa olosta ja toiminnan sisällöstä ei ollut tarpeeksi tietoa. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että palveluita voisi markkinoida tehokkaammin ja informatiivisemmin. Toteutustapoja siihen ei kuitenkaan kerrottu. Vaikka neuvolasta saadaan palveluista kertovaa materiaalia, jää niihin tarkempi tutustuminen usein isän omalle vastuulle. Kun palveluihin osallistumiseen ei näe tarvetta, jää niihin tutustuminen helposti väliin. Tällöin syntyy kokemus siitä, että tietämys niiden tarjonnasta ja sisällöstä on informaation tarjonnasta huolimatta vajavainen.

Kuten aiemmin tuli esille, nuoret isät kaipaavat vertaistukea. Vaikka palveluihin osallistuminen mahdollistaa usein vertaistuen saannin, eivät vastaajat jostain syystä olleet hyödyntäneet palveluita sen saamiseksi. Vertaistukea ylipäättään ei mainittu lainkaan puhuttaessa palveluista. Yksi vastaaja totesi internetin olevan yksi mahdollinen väylä vertaisten etsimiseen, mutta palveluihin osallistumisen hän koki epämiellyttäväksi. Tämä herättää useammankin kysymyksen; Eikö palveluja markkinoida tarpeeksi vertaistukea korostaen? Eivätkö nuoret isät yhdistä palveluja vertaistuen lähteeksi? Vai koetaanko palvelut ja ohjattu toiminta epämieliseksi tavaksi kohdata ja hankkia vertaisia?

Jo aiemmin on tullut esiin, markkinointi ja toiminnan sisällön avaus on vajavaista. Neuvolan seinällä on vastaajien mukaan paljon informaatiota, mutta tuleeko niihin loppujen lopuksi tutustuttua sen paremmin? Tuloksissa nousi esiin, että neuvolassa yhdessä käydyt asiat ja palvelut oli valittu ammattilaisen toimesta, eikä isän kiinnostuksen perusteella. Viimeisimmillä käynneillä palveluista kertovia esitteitä ei enää edes avattu, vaan ne vain jaettiin käynnin yhteydessä. Kun ammattilainen on etukäteen valinnut esiteltävät palvelut, ei isän omia henkilökohtaisia tarpeita ja kiinnostuksen kohteita oteta huomioon. Mieltymyksiä toiminnan suhteen on erilaisia, joten tarjottujen palvelujen tulisi vastata niihin. Kuinka paljon ammattilaisten valinnat vaikuttavat siihen, että isä löytää itselleen luontevaa ja mielekästä toimintaa, johon hakeutua?

6.6 Ideoita tuleviin tutkimuksiin

Vaikka tiedetään lapsiperheille tarjolla olevista toiminnoista, jää niiden kohderyhmä usein epäselväksi. Mikäli palvelu on avoinna kaikille vanhemmille, uskotaan siellä olevan siitä huolimatta enemmän äitejä. Selkeä vain isille kohdennettu palvelu ja mainostus edesauttavat isiä kokemaan itsensä tervetulleiksi toimintaan. Tällöin syntyy tunne, että on oikeutettu palveluun. Palveluihin osallistumiseen tuntuu liittyvän uskomus siitä, että niihin osallistutaan vain, jos on jokin erityinen tarve tai ongelma. Mikäli isät kokevat pärjäävänsä lapsensa kanssa ilman ulkopuolisia, nähdään toiminta tarpeettomana. Olisiko siis syytä korostaa vielä lisää sitä,

että toiminta on lapsen ja isän mukavaa yhdessäoloa ja ajanvietettä, ja siinä sivussa saattaa löytää myös vertaisia ja luoda heihin ystävyyssuhteita? Mikäli palveluja ei neuvolakäynneillä avata enää myöhemmässä vaiheessa, tuleeko tunne siitä, että niitä ei saa myöskään kaivata?

Mikäli nykyhetken tarjolla olevat palvelut koetaan tiedon lisäämisestä huolimatta epämieliseksi, olisi syytä tutkia, miten niitä tulisi parantaa. Vastajat eivät osanneet kertoa, mikä palveluissa on vikana, mutta tiedon puutteesta huolimatta niihin suhtauduttiin jopa kielteisesti. Ainoa konkreettinen asia, joka nousi esiin palvelujen käytettävyyteen liittyen, olivat kustannukset ja ajankohta. Palveluihin osallistuminen tulisi tehdä mahdolliseksi jokaiselle taloudellisesta tilanteesta tai isyyden muodosta riippumatta. Se tarkoittaa sitä, että kustannusten on oltava alhaisia ja toimintaa tulisi olla myös viikonloppuisin.

6.7 Luotettavuuden tarkastelu

Tutkielman suurin haaste oli löytää tarpeeksi haastateltavia ja tästä johtuen otanta on todella pieni eli minkäänlaisia yleistyksiä ei pystytä tekemään. Huomioitavaa kuitenkin on, että haastateltavien pienestä määrästä huolimatta vastaukset olivat kattavia ja vastaajat tuottivat samankaltaista aineistoa. Tämä saattaa olla merkki aineiston kylläntymisestä eli saturaatiosta, jolloin otanta oli tarpeeksi suuri (Eskola & Suoranta 1999: 62-63). Vastajat olivat pääosin pääkaupunkiseudulta tai sen läheltä. Tästä ja pienestä otoksesta johtuen ei pystytä tutkimaan alueellisia eroja esimerkiksi neuvolapalveluissa. Vastajien vähäinen määrä selittyi pitkälti nuorten isien vaikeasta tavoittamisesta. Vaikka kaikki mahdolliset keinot käytettiin sosiaalista mediaa myöten, saatiin vain viisi haastattelua toteutumaan, joista kaksi oli sähköpostitse tehtyä haastattelua. Alun perin kuudesta alustavasti sovitusta kasvokkain tehtävästä haastattelusta vain kolme toteutui. Loput kolme jättivät tulematta sovittuun tapaamiseen tai peruivat oman osallistumisensa. Jotta aineisto olisi tarpeeksi suuri, täydennettiin sitä sähköpostihaastatteluilla.

Kaikki vastaajat osallistuivat haastatteluihin vapaaehtoisesti. He saivat saatekirjeet, joissa kerrottiin tutkielman luonne ja aihe. Samassa kerrottiin, että osallistuminen tapahtuu täysin anonymisti, eikä vastauksia käytettäisi muuhun kuin tähän tutkielmaan. Kaikki kasvokkain haastatellut hyväksyivät myös haastattelujen nauhoittamisen. Haastatelluilta kerättiin vain tutkielman kannalta oleelliset perustiedot ja esimerkiksi nimitiedot jätettiin kokonaan kysymättä. Näin varmistettiin täysi anonymisuus.

Kolme haastattelua tehtiin kasvokkain teemahaastatteluna. Nämä kaikki kestivät noin 20-30 minuuttia, mikä on melko vähän. Haastateltavat olivat niukkasanaisia ja vastasivat hyvin suorasti kysymyksiin. Selkeää pohdintaa ei aina ollut huomattavissa, joten tukikysymyksiä tuli käytettyä paljon. Tuliko haastateltavia johdateltua liikaa? Haastatteluissa pyrittiin etenemään

vastaajan ehdoilla, joten turhaa johdattelua pyrittiin näin välttämään tukikysymyksistä huolimatta. Haastateltavien niukkasanaisuuden saattoi vaikuttaa tunnelma ja tukikysymykset, jotka eivät itsessään olleet kovin avoimia. Toisaalta kaksi haastateltavista tunnettiin entuudestaan, joten jo ennen varsinaisen haastattelun aloittamista kysyttiin kuulumiset ja juteltiin muutenkin. Tämä varmasti vaikutti myönteisesti tilanteen tunnelmaan. Haastattelutilanteet järjestettiin haastateltavan toiveiden mukaisesti, johonkin rauhalliseen paikkaan, jossa ei ollut ulkoisia häiriötekijöitä. Haluttiin varmistaa haastateltavalle rento ja rauhallinen tila, jossa uskaltaa vapaasti kertoa omia tuntojaan. Haastatteluissa huolehdittiin, että ulkopuoliset eivät kuule haastatteluja ja paikalla oli ainoastaan haastattelijat haastateltavan lisäksi.

Sähköpostihaastattelua varten tehtiin oma runko, joka pohjautui teemahaastattelun rungon mukaan. Näin pyrittiin saamaan mahdollisimman yhtäläisiä vastauksia, joita verrata teemahaastatteluiden vastauksiin. Sähköpostitse saatiin kaksi hienoa ja todella kattavaa haastattelua. Näissä ongelmaksi kuitenkin nousi tulkinnanvaraisuus. Osa vastauksista jouduttiinkin jättämään pois, jotta tulokset eivät vääristyisi omien tulkintojen takia. Sähköpostihaastatteluisa ei myöskään voinut esittää tarkentavia kysymyksiä, vaan tulokset oli saatava tuotetun aineiston pohjalta.

Laadullisessa tutkimuksessa koko tutkimusprosessi ja sen kuvaaminen on tärkeää luotettavuuden arvioinnin kannalta. Luotettavuutta voidaan arvioida muun muassa toistettavuudella, totuudellisuudella, vahvistuvuudella sekä aineiston riittävyydellä ja analyysin kattavuudella. Aiemmin on jo esitelty tutkielman teoreettiset lähtökohdat, tutkittavat henkilöt sekä aineiston keruun ja analyysin vaiheet. Pohdinnassa käsitellään lisäksi omia ennako-oletuksia ja sitä, kuinka saadut tulokset vastaavat niitä. Toistettavuus toteutuu, sillä tutkielman tekemisen vaiheita on kuvailtu tarkasti. Näin ollen kuka tahansa voi tehdä tutkielman joko kokonaan uudestaan tai saada samat tulokset jo kerätystä aineistosta. Koska tutkielman teossa on ollut mukana koko ajan kaksi henkilöä, luo se tutkielmalle totuudellisuutta triangulaation avulla. Tällöin vastausten tulkinnanvaraisuus vähenee, sillä toiselta saa usein omille tulkinnoilleen vastatulkintoja. Tästä syystä liian tulkinnanvaraiset vastaukset huomataan ja ne jätetään pois tuloksia analysoitaessa. Tutkielman luotettavuutta tukee myös saatujen tulosten yhteneväisyys aiemmin tehtyjen tutkimusten tulosten kanssa, mikä kertoo tämän tutkielman vahvistuvuudesta. (Eskola & Suoranta 1999: 211-217.) Näihin luotettavuuden kriteereihin vedoten voidaan todeta, että tämä tutkielma on luotettava.

7 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessin aikana heräsi monia eettisiä kysymyksiä, joita sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset saattavat kohdata työssään. Oletimme, että nuorten isien kohtaaminen palveluissa eroaa vanhempien isien kohtaamisesta. Ammattilaisten ennakkoluulot ja asenteet saat-

tavat vaikuttaa heidän olemukseensa, mikä luo nuorille isille tunteen kielteisestä suhtautumisesta. Tällaista ei kuitenkaan noussut esiin lainkaan oman tutkielmamme tuloksissa. Nuorta ikää ei huomioitu palveluissa. Olisiko nuorten isien kohdalla kuitenkin hyvä kiinnittää jollain tavalla huomiota heidän ikäänsä? Osa vastaajistamme kuitenkin koki, että nuoruus jäi isyyden myötä kesken. Mikäli he saisivat erilaista huomiota ikänsä vuoksi, koettaisiinko se enemmän kuitenkin negatiivisena? Tällainen erityishuomio voi luoda kokemuksen siitä, että ammattilaiset eivät pidä nuorta isää tarpeeksi pystyvänä ja vastuullisena, jotta hän pystyisi toteuttamaan isyyttä omalla tyyllillään. Nuori isä asetettaisiin tällöin eriarvoiseen asemaan vanhemman isän kanssa.

Vastaajamme kokivat tulleen kohdatuksi pääosin hyvin palveluissa. Kertooko se siitä, että asioita ei tarvitse muuttaa? Vai siitä, että isät ovat tyytyväisiä melko vähään? Olisivatko vastaukset kenties olleet erilaisia, mikäli vastaajat olisivat olleet laajemmalta alueelta? Näihin kysymyksiin emme voi tämän tutkielman tulosten perusteella kuitenkaan vastata. Ehkäpä isän nuori ikä tulisi huomioida palveluissa siten, että sitä ei kuitenkaan korostettaisi liikaa. Ammattilainen voisi ottaa isän puheeksi ja kysyä isän omia tuntemuksia nuoruuden ja isyyden yhdistämisestä. Tällöin saataisiin tuettua nuoria isiä ilman, että he kokisivat kohtaamisen kielteiseksi.

Työtä tehdessä huomasimme, kuinka haasteellista on löytää ja tavoittaa nuoria isiä. Vaikka on olemassa isäryhmiä, joihin myös nuoret isät ovat tervetulleita, ei heitä siellä juurikaan ole. Herää kysymys, mikseivät he ole hakeutuneet kyseisiin palveluihin? Omien tulostemme mukaan palvelut koetaan enimmäkseen tarpeettomiksi, koska tukea saadaan omalta sosiaaliselta verkostolta. Voiko tästä siis päätellä, että nuorilla isillä on ympärillään vahvempi sosiaalinen tukiverkosto kuin vanhemmilla isillä? Kun nuoria isiä etsitään muualta kuin suoranaisesti isyyteen liittyvien palvelujen parista, voi heidän tunnistaminen olla hankalaa. Esimerkiksi nuorisotalolla oleskeleva nuori ei välttämättä kerro kenellekään olevansa isä, jolloin se ei tule koskaan ilmi. Nuoret isät eivät myöskään ole aina mukana lastensa elämässä, jolloin heidän isyytensä ei näy heidän arjessaan. Nuorten äitien kautta voisi kuvitella löytävänsä myös nuoria isiä. Näin ei kuitenkaan aina ole, sillä nuorilla äideillä on usein itseään vanhempi kumppani. Se näkyy myös esimerkiksi aiemmin mainitussa englantilaisessa tutkimuksessa, jossa nuorten isien keski-ikä oli korkeampi kuin nuorilla äideillä.

Jo alussa haastateltaviksi lupautuneista osa jätti tulematta sovittuun haastatteluun, eikä heihin saatu enää sen jälkeen yhteyttä. Yhtenä tähän vaikuttavana tekijänä saattaa olla juurikin heidän nuori ikänsä. Nuorelle sitoutuminen saattaa olla vaikeaa, jolloin esimerkiksi haastatteluiden toteutuminen on vaakalaudalla. Olisiko haastatteluiden toteuttaminen ollut helpompaa, mikäli haastateltavina olisi ollut vanhempia isiä? Onko nuorten kanssa toimiessa varau-

duttava isommalla haastateltavien määrällä, jotta haastatteluilla on paremmin varaa peruuntua?

Sähköpostihaastateltavia etsiessämme huomasimme, että isille suunnatut keskustelufooromit eivät ole kovin aktiivisia. Sen lisäksi, että saimme niiden kautta vain kaksi vastaajaa, huomasimme, ettei siellä synny keskustelua muutenkaan. Syynä tähän tuntuu olevan se, että isille tarkoitetuille palstoille kirjoittaa enemmän naiset, joka vähentää isien mielenkiintoa seurata siellä käytäviä keskusteluja. Tästä syystä myöskään internetin keskustelufooromit eivät olleet kovin toimiva kanava haastateltavien löytämiselle. Eivätkö isät saa yksinoikeutta edes yhteen keskustelufoorumiin?

Koska äidillä on lopullinen päätösvalta, pidetäänkö lapsi vai keskeytetäänkö raskaus, tuli väistämättä mieleemme, onko isiä kuunneltu näitä päätöksiä tehdessä. Miten se on vaikuttanut isyyden kokemuksiin? Oli yllättävää, että vaikka vain yhdellä vastaajistamme lapsen hankinta oli suunniteltua, olivat isäksi tuloon ja isyyteen liittyvät kokemukset pääosin positiivisia. Mietimme kuitenkin myös sitä, että kuinka paljon aika vaikuttaa vastaajien muistikuviiin ja kokemuksiin isäksi tulemisesta. Osalla esikoisen syntymästä oli jo useampi vuosi aikaa, jonka jälkeen oli saattanut saada toisenkin lapsen. Haastattelutilanteessa nostettiin esiin esimerkiksi esikoislapsen syntymän lisäksi tuoreimman lapsen syntymä, jolloin niihin liittyviä tuntemuksia ja muistoja vertailtiin keskenään. Se herätti meidät pohtimaan, voiko nämä tuntemukset ja muistot sekoittua tai vääristyä ajan kuluessa.

Osa haastateltavistamme oli entuudestaan meille tuttuja ja osa tuntemattomia. Mietimme paljon sitä, onko haastateltavien tuttuus hyödyksi vai haitaksi. Toisaalta haastattelu voi edetä luontevammin ja keskusteleavammin, ja se voi olla myös haastateltavalle mielekkäämpää, kun ei tarvitse jännittää uuden ihmisen seurassa. Toisaalta tutun haastateltavan kanssa keskustelu voi herkästi eksyä aiheesta tai muuttua haastateltavan johdattelemaksi, jolloin se ei välttämättä anna luotettavaa ja kattavaa aineistoa. Lisäksi haastateltava voi olla huolissaan omasta intimiteettisuojastaan, sillä heillä voi olla yhteisiä tuttuja haastattelijan kanssa. Oma kokemuksemme on, että haastateltavan tuttuudesta ei ollut haittaa kattavien tulosten saannin kannalta. Keskustelut pysyivät hyvin aiheessa ja haastattelutilanne muistutti muutenkin paljolti tuntemattoman kanssa tehtyä haastattelua.

Teinivanhemmuuteen liittyy paljon ennakkoluuloja ja mielipiteitä, joita meillä itsellämmekin on jonkin verran. Tämän opinnäytetyöprosessin aikana olemme tiedostaneet ja pohtineet omia ennakkoluulojamme ja asenteitamme. Vaikka pyrimme tiedostamaan ja sivuuttamaan omat ennakkokäsityksemme ja -tietomme, jäimme kuitenkin pohtimaan, kuinka paljon omat ennakkoluulomme ovat vaikuttaneet työhömmme. Koska olemme naisia, jäimme jo suunnitelmavaiheessa miettimään kykyämme samaistua isien kokemuksiin. Paitsi että olemme eri su-

kupuolta, emme ole myöskään vanhempia. Pohdimme sen vaikutusta isien suhtautumiseen, sillä he saattoivat kokea, ettemme voi täysin ymmärtää heitä. Onko se vaikuttanut heidän kertomuksiin ja olemukseen haastattelutilanteessa? Entä vaikuttiko se meidän luontevaan läsnäoloon?

Sukupuolellamme ei ollut mielestämme vaikutusta haastattelutilanteeseen tai tuotettuun aineistoon. Tätä perustelemme sillä, että vastaajat kertoivat henkilökohtaisia ja arkojakin asioita elämästään. He myös uskaltautuivat nostamaan esiin isän ja äidin erot luottaen siihen, ettemme tuomitse heitä äidin tai naisen vähättelystä. Myöskään lapsettomuutemme ei uskoaksemme vaikuttanut haastattelutilanteeseen tai tuloksiin. Se näkyi haastateltavien vastauksissa, joissa kerrottiin esimerkiksi etuuksista, vapaista ja palveluista olettaen, että tiedämme niistä vähintään yhtä paljon kuin he. Välillä kuitenkin koimme, että vanhemmuuden kokemuksesta olisi voinut joissain kohdin olla hyötyä. Esimerkiksi palveluiden sisällöstä olisi ollut hyvä olla käytännön kokemusta ja sen tuomaa tietoa. Koska sitä ei meillä ollut, olisi kannattanut perehtyä aiheen kirjallisuuteen hyvin jo ennen haastatteluja, jotta olisimme osanneet esimerkiksi esittää paremmin tarkentavia kysymyksiä.

Vaikka olimme pohtineet paljon erilaisten seikkojen, kuten sukupuolemme, vaikutusta haastattelutilanteeseen ja saataviin tuloksiin, sujui tutkielma niiden osalta ongelmattomasti. Sen sijaan oli yllättävää, kuinka vaikeaa nuoria isiä on löytää jopa ammattilaisten avustuksella. Onneksemme saimme kuitenkin kattavat tulokset. On mielekästä huomata, että vaikka otoksemme on pieni ja aineisto ei ole yleistettävissä, on tuloksistamme näkyvissä paljon yhteneväisyyksiä aikaisempien tutkimusten tuloksiin. Se kertoo meille siitä, että olemme onnistuneet tutkielmassamme.

Lähteet

- Ajankohtaista 2013. Vanhemmuus. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013.
<http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/ajankohtaista/?x208942=1606405>.
- Apua.info. Viitattu 11.3.2013. <http://www.apua.info/fi-FI/>.
- Asukaspuistot. Päivähoito. Vantaan kaupunki. Viitattu 11.3.2013.
http://www.vantaa.fi/fi/opetus_ja_kasvatus/paivahoito/asukaspuistot.
- Avoimet päiväkodit. Päivähoito. Vantaan kaupunki. Viitattu 11.3.2013.
http://www.vantaa.fi/fi/opetus_ja_kasvatus/paivahoito/avoimet_paivakodit.
- Devault, A. 2006. Young Fathers Cluster Executive Summary. Father Involvement Community Research Forum. Father Involvement Research Alliance. Viitattu 14.4.2013.
http://fira.ca/cms/documents/50/Young_Fathers.pdf.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia - Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Eerola, P. 2008. Isyys liikkeessä. Tutkimus nuorista miehistä, isyydestä ja muutoksesta. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Tampereen yliopisto. Viitattu 25.4.2013.
<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu03583.pdf>.
- Ensi- ja Turvakotien Liitto Ry. 2012. Viitattu 12.11.2012.
<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi>
- Erkkilä, R. 2006. Nuoruus. Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu. Yliopettaja. Opetusmateriaali. Viitattu 19.11.2012. www.oamk.fi/amok/docs/oj_jp/A004606/Erikson.ppt.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino.
- Historia. Tietoa MLL:sta. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 11.3.2013.
<http://www.mll.fi/mll/historia/>.
- Huttunen, J. 2001a. Isänä olemisen uudet suunnat - Hoiva-isiä, etäi-isiä ja ero-isiä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Huttunen, J. 2001b. ”Iskä - mihin sä meet?”. Teoksessa Torkkeli, M. (toim.) Löytöretki isyyteen -seminaariraportti. Löytöretki vanhemmuuteen -projekti. Kauhava: Mannerheimin Lastensuojeluliitto.
- Isien avuntarve on lisääntynyt: Vinkkejä isille taskukoon isäkorteissa 2012. Ensi- ja turvakotien liitto. Viitattu 10.3.2013.
<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/tiedotteet/?x1564214=3512347>.
- Isyys 2012. Parisuhde. Väestöliitto. Viitattu 19.11.2012.
http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/avio-ja_avoliiton_lakitieto/isyys/.
- Isyysvapaa ja isyysraha 2013. Lapsiperheet. Kela. Viitattu 6.4.2013. http://www.kela.fi/isan-vapaat_isyysvapaa-ja-isyysraha.
- Isä-hanke 2010-2013 2013. Varsinais-Suomen piiri. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 11.3.2013. http://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/tietoa_piirista/projektit/isa-hanke_2010-2013/.

Isä-hankkeen tavoitteet 2013. Varsinais-Suomen piiri. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 11.3.2013. http://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/tietoa_piirista/projektit/isa-hanke_2010-2013/isa-hankkeen-tavoitteet/.

Isän vapaat 2013. Lapsiperheet. Kela. Viitattu 6.4.2013. <http://www.kela.fi/isan-vapaat>.

Kansallinen Lastenliitto ry 2013. Viitattu 11.3.2013. <http://www.lastenliitto.fi/kansallinen-lastenliitto-ry>.

Kasvatus- ja perheneuvonta 2012. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 11.3.2013. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/kasvatus_ja_perheneuvonta.

Kelhä, M. 2009. Vääränikäisiä äitejä? Ikä ja äitiyden yhteiskunnalliset ehdot. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 223. Helsinki: Yliopistopaino. Viitattu 27.3.2013. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19800/vaaranik.pdf?sequence=1>.

Kotihoidon tuki 2013. Lapsiperheet. Kela. Viitattu 6.4.2013. http://www.kela.fi/vanhempainvapaan-jalkeen_kotihoidon-tuki.

Kotipalvelu 2013. Kasvun kumppanit. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 11.3.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/perheita/kotipalvelu.

Kuronen, M. 2003. Eronnut perhe? Teoksessa Forsberg, H. & Nätkin, R. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus Kirja, 103-120.

Käynnissä olevat hankkeet. Tietoa MLL:sta. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 11.3.2013. <http://www.mll.fi/ml/toiminta/projektit/>.

Laki nuorista työntekijöistä 1993/998. Viitattu 19.11.2012. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930998>.

McDonnell, L., Seabrook, A., Braye, S., Bridgeman, J. & Keating, H. 2009. Talking Dads - Young dads in Brighton and Hove explore parenthood. Research report. Viitattu 13.4.2013. http://www.sussex.ac.uk/Units/CCE/socialwork_researchreports2009/TalkingDadsResearchReport2009.pdf.

Mesiäislehto-Soukka, H. 2005. Perheenlisäys isien kokemana - Fenomenologinen tutkimus. Lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen ja terveyshallinnon laitos. Oulun yliopisto. Viitattu 26.4.2013. <http://herkules oulu.fi/isbn9514277260/isbn9514277260.pdf>.

Miessakit ry. Viitattu 11.3.2013. <http://miessakit.fi/>.

Mitä Väestöliitto tekee? 2013. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013. http://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/mita_vaestoliitto_tekee/.

Nettipalvelut 2013. Vanhemmuus. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013. <https://www.vastaamo.fi/admin/vaestoliitto/>.

Neuvola 2013. Kasvun kumppanit. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 6.4.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/aitiys_ja_lastenneuvola.

Neuvolat 2013. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 6.4.2013. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut/neuvolat.

Nuorisolaki 72/2006. Viitattu 19.11.2012. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060072>.

Oikeuslaitos. 2012. Nuori rikoksentehtäjä. Tuomioistuimet. Viitattu 19.11.2012. <http://www.oikeus.fi/5879.htm>.

Paajanen, P. 2006. Päivisin leiväntuoja, iltaisin hoiva-isä. Alle 3-vuotiaiden esikoislasten isien näkemyksiä ja kokemuksia isyydestä. Perhebarometri. Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitoksen katsauksia E 24/2006. Viitattu 25.4.2013. <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/5351e483c72dc7ec6054a42fe4181be6/1366871384/application/pdf/237276/Perhebarometri%202006.pdf>.

Palvelut 2013. Vanhemmuus. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013. <http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/palvelut/>.

Parasta Lapsille ry 2013. Viitattu 11.3.2013. <http://www.parastalapsille.fi/>.

Perheiden aamupäivätoiminta 2013. Varhaiskasvatusvirasto. Helsingin kaupunki. Viitattu 11.3.2013. http://www.hel.fi/hki/Vaka/fi/Perheiden+aamup_iv_toiminta.

Perheille. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 11.3.2013. <http://www.mll.fi/perheille/>.

Perhekeskus 2013. Kasvun kumppanit. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 11.3.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/perheita/perhekeskus.

Perheystävällinen työpaikka 2013. Vanhemmuus. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013. <http://www.vaestoliitto.fi/perhe-ja-tyo/>.

Poikien Talo. Viitattu 25.3.2013. <http://poikientalo.fi/kaikkea-ei-kannata-hautoa-vainomassa-p%C3%A4%C3%A4ss%C3%A4>.

Projektin esittely. Isänä työelämässä. Lahden ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.3.2013. <http://www.lamk.fi/isanatyoelamassa/esittely/Sivut/default.aspx>.

Rajamäki, J. 2006. Nuorten äitien kokemuksia raskaudesta ja äitiydestä. Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu-tutkielma. Viitattu 27.3.2013. <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu01451.pdf>.

Salmi, M. & Lammi-Taskula, J. 2010. 6+6+6 -malli vanhempainvapaan uudistamiseksi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Päätösten tueksi 1/2010. Viitattu 7.4.2013. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/79834/2f6cd5ed-58a1-490b-b365-937caa90fb1b.pdf>.

Seamark, C. & Lings, P. 2004. Positive experiences of teenage motherhood: a qualitative study. National Center for Biotechnology Information, U. S. National Library of Medicine. British Journal of General Practice. Viitattu 27.3.2013. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1324913/>.

Seikkula, J. 1996. Sosiaaliset verkostot - Ammattiauttajan voimavara kriiseissä. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Shepherd, J., Ludvigsen A. & Hamilton W. 2011. Parents of teenage parents: research, issues and practice, summary report. Young People in Focus. Brighton. Viitattu 27.3.2013. http://www.youngpeopleinfocus.org.uk/_assets/pdf/Report_Parents_of_Teenage_parents.pdf.

Sinkkonen, J. 1998. Yhdessä isän kanssa. Juva: WSOY.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Viitattu 11.3.2013. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/40D5B401E55B1785C225748000449ACD?OpenDocument&lang=FI>.

Särkiö, H. 2002. Tsemppiä nuori äiti! Tutkimus alle 18-vuotiaiden äitien voimavaroista. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Yhteiskuntatieteiden ja Filosofian laitos / Sosiaalityö. Viitattu 27.3.2013.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/11549/hansarki.pdf?sequence=1>.

Tamminen, T. 2001. Isyys inhimillisenä perusoikeutena. Teoksessa Torkkeli, M. (toim.) Löytöretki isyyteen -seminaariraportti. Löytöretki vanhemmuuteen -projekti. Kauhava: Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

Terveystieteiden tutkimuskeskus 1326/2010. Viitattu 6.4.2013.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L2P15>.

Tietoa MLL:sta. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 11.3.2013.

<http://www.mll.fi/mll/>.

Tigerstedt, C. 1996. Isyys. Teoksessa Hoikkala, T. (toim.) Miehenkuvia - Välähdyksiä nuorista miehistä Suomessa. Tampere: Gaudeamus, 262-269.

Vanhemmuus 2013. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013.

<http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/>.

Vanhempainvapaa 2013. Lapsiperheet. Kela. Viitattu 6.4.2013.

<http://www.kela.fi/vanhempainvapaa>.

Vastaamo-palvelu 2013. Vanhemmuus. Väestöliitto. Viitattu 11.3.2013.

<http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/vastaamo-palvelu/>.

Vauvaperhetyö 2013. Lapsiperheiden hyvinvointi ja terveys. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Helsingin kaupunki. Viitattu 11.3.2013.

<http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/Perheiden+palvelut/Perheneuvola/palvelut/vauvaperhetyo>.

Vuori, J. 2003. Äitiyden ainekset. Teoksessa Forsberg, H. & Nätkin, R. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus Kirja, 39-63.

Vuori, J. 2004. Isyyden mallit ja isien valinnat. Teoksessa Aalto, I. & Kolehmainen, J. (toim.) Isäkirja - Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Tampere: Vastapaino, 29-63.

Väestöliitto 2013. Viitattu 11.3.2013. <http://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/>.

What young parents really want. Innovative ideas for service providers 2008. Community Links Everyday Innovators. Viitattu 27.3.2013.

<http://comlinks.beepweb.co.uk/images/uploads/YoungParents.pdf>.

Young, A. & Holcomb, P. 2007. Voices of Young Fathers: The Partners for Fragile Families Demonstration Projects. The Urban Institute. Viitattu 12.4.2013.

http://www.urban.org/UploadedPDF/411512_young_fathers.pdf.

Liitteet

Liite 1. Haastatteluiden saatekirje ja runko	51
Liite 2. Tutkimuslupa, Ensi- ja turvakotien liitto	54
Liite 3. Tutkimuslupa, Poikien Talo	55
Liite 4. Verkostokartta 1.....	56
Liite 5. Verkostokartta 2.....	57
Liite 6. Verkostokartta 3.....	58

Liite 1. Haastatteluiden saatekirje ja runko

TIETOA OPINNÄYTETYÖSTÄMME

Opinnäytetyössämme selvitämme, mikä tukee nuorten isien isyyttä. Olemme kiinnostuneita myös siitä, minkälaista tukea he ovat saaneet isyyteensä ja mitkä asiat edesauttavat heidän hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Uskomme aiheen antavan eri ammattilaisille uutta tietoa, joka auttaa heitä oman työnsä kehittämisessä. Ammattilaiset voivat hyödyntää opinnäytetyömme antamaa tietoa nuorten isien kohtaamisessa ja heidän isyytensä tukemisessa. Opinnäytetyömme tuloksia voi hyödyntää niin neuvoloissa, Poikien Talolla, Ensi- ja Turvakotien liitossa kuin muissakin kyseistä tietoa tarvitsevilla palveluilla. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Ensi- ja Turvakotien liiton ja Poikien Talon kanssa.

Työmme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa aineistonkeruumenetelmänä käytämme teemahaastattelua ja sähköpostihaastattelua. Aineiston analysoinnissa hyödynnämme teemoittelua, tyypittelyä ja luokittelua. Haastateltavat ovat 16-24-vuotiaina esikoisensa saaneita isiä ja otantamme on 4-8. Tutkimuksessamme noudatamme tutkimuksen eettisiä periaatteita, esimerkiksi salassapitovelvollisuutta. Haastatteluja käytetään ainoastaan tämän tutkimuksen tekoon ja ne tuhotaan sen jälkeen. Lisäksi varmistamme, etteivät haastateltavat ole tunnistettavissa työstämme.

Ennen vastaamista voit halutessasi tutustua Ensi- ja turvakotien liiton teettämiin isäkortteihin, jotta pääset virittäytymään aiheeseen. Isäkortit löytyvät osoitteesta:

<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/tyomuodot/miesten-auttaminen/isakortit/>.

Kiitokset jo etukäteen!

Terveisin,
Minna Lillomäki & Marjo Suomalainen
Sosionomi-opiskelijat
Laurea AMK, Tikkurila

PERUSTIEDOT

1. Minkä ikäisenä olet tullut isäksi ensimmäistä kertaa?
2. Minkä ikäinen esikoislapsesi on nyt?
3. Oletko yhdessä lapsen äidin kanssa?
4. Asutko lapsen kanssa?

5. Jos et, kuinka usein tapaat lastasi?

HAASTATTELU

Haastattelu muodostuu neljästä teemasta, joiden alla on lisäksi tarkentavia lisäkysymyksiä. Kysymykset ja aiheet ovat osittain päällekkäisiä ja saattavat toistua, mutta siitä ei kannata hämmentyä. Tarkoituksena on auttaa pohtimaan ja kertomaan asioista monipuolisesti.

Toivomme, että vastaat jokaisen teeman kysymykseen omin sanoin ja niin laajasti kuin mahdollista. Olisi myös hyvä, jos vastauksissa olisi käyty alakysymyksiä läpi. Vastausten ei tarvitse olla järjestyksessä, eikä kysymysten näkyvissä, mikäli ne tulevat vastauksissa ilmi. Parasta olisi, jos vastaukset olisivat kertovassa muodossa.

Teema 1: Miltä isäksi tulo tuntui?

- Oletko kokenut olleesi nuori isä?
- Oliko lapsen hankinta suunniteltua? Vaikuttiko se omaan suhtautumiseen?
- Milloin koit tullesesi isäksi (esim. kuullessa raskaudesta, lapsen syntyessä, joskus myöhemmin)?
- Millaisia tunteita isyys herätti (valmistautuessa, lapsen syntyessä, lapsen syntymän jälkeen)? Hyviä tuntemuksia? Huolia? Muuta?

Teema 2: Minkälaista tukea olisit kaivannut/kaipaavat isyyteesi?

- Mitä apua tarvitsit isäksi valmistautumisessasi (konkreettinen, henkinen, taloudellinen jne.)?
- Kuka siinä olisi voinut auttaa?
- Millaista apua tarvitsit/tarvitsit isänä?
- Olisitko kaivannut vertaistukea?

Teema 3: Mikä auttaa isän jaksamiseen ja hyvinvointiin?

- Mikä sinut saa jaksamaan ja voimaan hyvin (esim. oma aika, harrastukset, sosiaaliset suhteet jne.)?
- Osallistutko perhevalmennukseen/neuvolakäynteihin?
- Huomioitiinko sinut palveluissa isänä? Miten?
- Onko sinulla kavereita/ystäviä, jotka ovat isejä/äitejä? Onko heistä ollut apua?
- Keneltä saat ymmärrystä ja tukea juuri nyt?
- Kuka voi auttaa/tukea sinua?
- Kenen kanssa voit keskustella asiasta?

Teema 4: Mitkä asiat ovat tukeneet isää?

- Millainen sinun oma isäsi on/oli?
- Mitä haluaisit muuttaa/mitä säilyttää omasta kokemuksestasi oman isän kanssa?
- Onko isän antama malli tukenut omaa isyyttä?
- Yhteiskunnan tarjoamat tukipalvelut (esim. neuvola, perhevalmennus, perhekerhot/-kahvilat yms.): Oletko saanut? Mistä? Onko auttanut? Onko saatavilla? Onko tietoa? Onko tarpeeksi?
- Oletko osallistunut johonkin lapsiperheille suunnattuun palveluun, kuten isä-lapsiryhmään, perhekerhoon jne.? Jos olet, niin mihin? Jos et, niin mikset?
- Ovatko isät yhtä tervetulleita ryhmiin/palveluihin, kuin äidit?
- Vaikuttaako omaan osallistumiseen palveluiden maksullisuus/maksuttomuus?
- Millaista tukea olet saanut? Esimerkiksi seuraavilta: Puoliso? Omat vanhemmat? Isän antama malli? Ystävät? Vertaiset? Pomo? Harrastukset?
- Miten töissä on suhtauduttu isäksi tuloosi ja siihen liittyviin vapaisiin?

Liite 2. Tutkimuslupa, Ensi- ja turvakotien liitto

Tutkimuslupahakemus

Hei,

Olemme Laurea Ammattikorkeakoulun viimeisen vuoden sosionomiopiskelijat Minna Lillomäki ja Marjo Suomalainen. Olemme tekemässä opinnäytetyötämme, jonka tavoitteena on selvittää, mistä nuoret isät saavat tukea isyyteensä. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, jonka aineiston keruussa käytämme teemahaastattelua. Opinnäytetyö tulee palvelemaan sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, opiskelijoita ja välillisesti myös nuoria isiä.

Haastattelun otanta on meillä 4-5 henkilöä. Kaikki ovat saaneet ensimmäisen lapsensa 16-22-vuoden iässä. Haastattelut tehdään yksilöhaastatteluina ja haastateltavien yksityisyys tullaan suojaamaan. Haastattelut pyritään aloittamaan tammikuun aikana. Itse työtä työstämme aina tammikuun alusta toukokuun loppuun (1.1.-31.5.2013).

Liitteenä opinnäytetyösuunnitelmamme.

Vantaalla 4.1.2013

Minna Lillomäki

Marjo Suomalainen

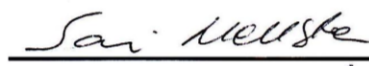
Hyväksymme tämän tutkimusluvan

Päiväys ja allekirjoitus

Helsingissä 21.1.2013

Jussi Puttonen

SARI HELLSTEN

Liite 3. Tutkimuslupa, Poikien Talo

Tutkimuslupahakemus

Hei,

Olemme Laurea Ammattikorkeakoulun viimeisen vuoden sosionomiopiskelijat Minna Lillomäki ja Marjo Suomalainen. Olemme tekemässä opinnäytetyötämme, jonka tavoitteena on selvittää, mistä nuoret isät saavat tukea isyyteensä. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, jonka aineiston keruussa käytämme teemahaastattelua. Opinnäytetyö tulee palvelemaan sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, opiskelijoita ja välillisesti myös nuoria isiä.

Haastattelun otanta on meillä 4-5 henkilöä. Kaikki ovat saaneet ensimmäisen lapsensa 16-22-vuoden iässä. Haastattelut tehdään yksilöhaastatteluina ja haastateltavien yksityisyys tullaan suojaamaan. Haastattelut pyritään aloittamaan tammikuun aikana. Itse työtä työstämme aina tammikuun alusta toukokuun loppuun (1.1.-31.5.2013).

Liitteenä opinnäytetyösuunnitelmamme.

Vantaalla 4.1.2013

Minna Lillomäki

Marjo Suomalainen

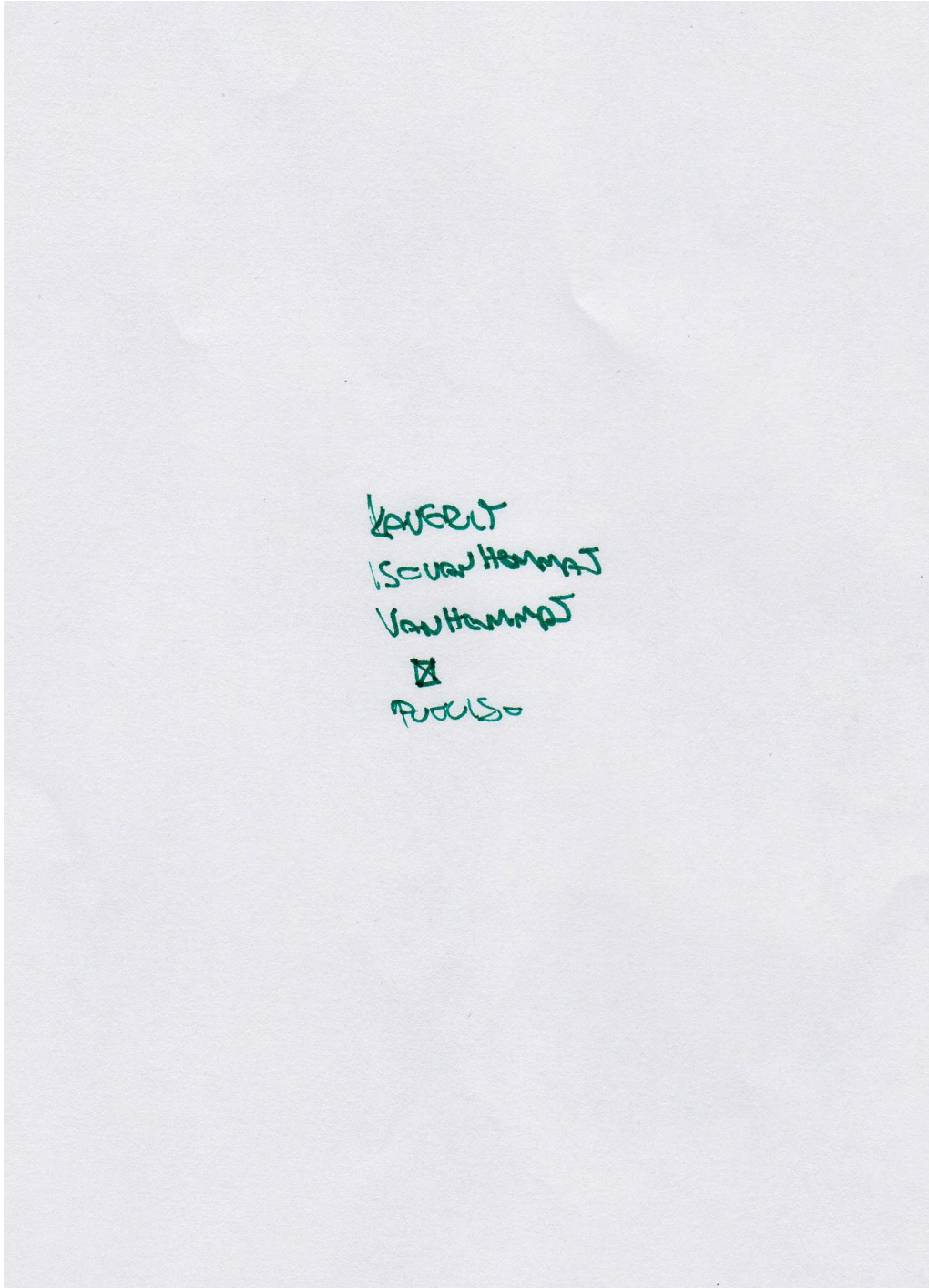
Hyväksymme tämän tutkimusluvan [X]

Päiväys ja allekirjoitus
11.1.2013

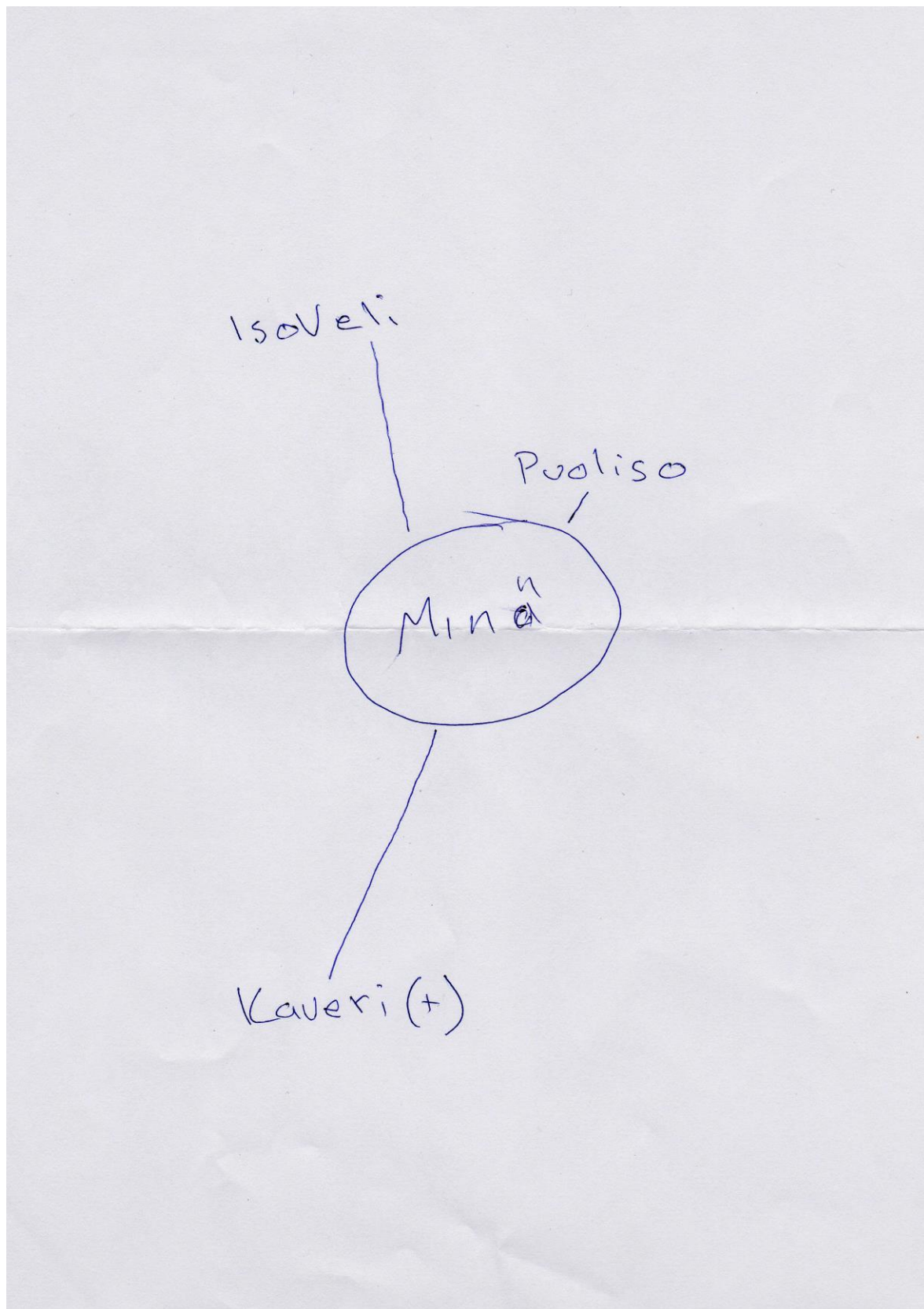

ANTTI ERVASTI / POIKIEN TALO

KALLE KANTOLA / POIKIEN TALO

Liite 4. Verkostokartta 1

Liite 5. Verkostokartta 2

Liite 6. Verkostokartta 3

